

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษา ปัจจัยนำไปสู่การค้ายาเสพติด ผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจหลังการเข้าร่วมโครงการการทำความดีเพื่อแผ่นดินของผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยและการปรับตัว รวมทั้งความเห็นต่อกระบวนการจัดการกับผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยของภาครัฐ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยการบรรยายประกอบตารางและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษา แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่เข้ารายงานตัว ต่อศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน 2546

ส่วนที่ 2 กรณีศึกษา กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย หญิง 10 ราย

- 2.1. บริบทชุมชนที่มาของกรณีศึกษา
- 2.2. ข้อมูลส่วนบุคคล ครอบครัว 10 กรณี ศึกษา
- 2.3. ประวัติการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้า การเสพยาเสพติด
- 2.4. ผลกระทบทางสังคมเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการการทำความดีเพื่อแผ่นดิน
- 2.5. การปรับตัวของผู้ค้ารายย่อยหลังเข้าร่วม โครงการ
- 2.6. ความเห็นต่อการดำเนินงานของรัฐ

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1. ลักษณะกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่เข้ารายงานตัว ต่อศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน 2546

การใช้มาตรการกวดขันพร้อมกับการเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยและผู้เสพเข้า รายงานตัวต่อทางราชการ มีผู้ค้ารายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่เข้ารายงานตัวจำนวนทั้งสิ้น 1,478 คน โดยแบ่งผู้ค้ารายย่อยที่เข้ามารายงานตัว ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาจากพื้นที่ที่มีขบวนการค้า ยาเสพติด เครือข่ายขนาดใหญ่ ขนาดกลางในอำเภอ แม่อาขย ไชยปราการ ผ่าง การอบรมและติดตาม ดำเนินการ โดยทีมปฏิบัติการจากกองกำลังผาเมือง กองทัพภาคที่ 3 จำนวนทั้งหมด 615 คน ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ต่อไปนี้เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่อยู่ในอำเภอตอนใน ดำเนินการอบรมโดยทีมวิทยากร จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนผู้ค้ารายย่อยเข้าอบรมทั้งหมด จำนวน 863 คน ดำเนินการในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม 2546 จำนวน 8 รุ่นมีผู้ผ่านการ อบรม 857 คน ในจำนวนนั้นมีผู้ค้ารายย่อยเพศหญิงจำนวน 164 คน (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่, 2548)

ตาราง 5 : กลุ่มอายุผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่รายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและรับการอบรม จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มอายุ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ต่ำกว่า 25 ปี	97	(11.3)	24	(2.8)	121	(14.1)
25-34	175	(20.4)	44	(5.1)	219	(25.6)
35-44	257	(30.0)	50	(5.8)	307	(35.8)
45-54	129	(15.1)	36	(4.2)	165	(19.3)
55 ขึ้นไป	35	(4.10)	10	(1.1)	45	(5.2)
รวม	693	(80.9)	164	(19.1)	857	(100.0)

ตาราง 6 : สถานภาพสมรส ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่รายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและรับการอบรม จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพสมรส	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
โสด	23	2.7	6	0.7	29	3.4
คู่	635	74.1	140	16.3	775	90.4
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	35	4.1	18	2.1	53	6.2
รวม	693	80.9	164	19.1	857	100.0

ตาราง 7 : ระดับการศึกษาผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่รายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน และรับการอบรม จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ไม่ได้เรียน	240	28.0	85	9.9	325	37.9
ประถมศึกษา	245	28.6	42	4.9	287	33.5
มัธยมศึกษา	144	16.8	20	2.3	164	19.1
ปวช	18	2.1	15	1.8	33	3.9
ปวส/อนุปริญญา	44	5.1	2	0.2	46	5.4
ปริญญาตรี	2	0.2	0	0.0	2	0.2
รวม	693	80.9	164	19.1	857	100.0

ตาราง 8 : อาชีพผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่รายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและรับการอบรม จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

อาชีพ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
รับราชการ	5	0.6	0	0.0	5	0.6
ค้าขาย	128	14.9	17	2.0	145	16.9
เกษตรกรรม	308	35.9	110	12.8	418	48.8
รับจ้าง	135	15.8	32	3.7	167	19.5
ว่างงาน	117	13.7	5	0.6	122	14.2
รวม	693	80.9	164	19.1	857	100.0

ตาราง 9 : การนับถือศาสนาผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่รายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและรับการอบรม จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ศาสนา	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พุทธ	576	67.2	132	15.4	708	82.6
คริสต์	35	4.1	28	3.3	63	7.4
อิสลาม	4	0.5	2	0.2	6	0.7
อื่นๆ	78	9.1	2	0.2	80	9.3
รวม	693	80.9	164	19.1	857	100.0

ส่วนที่ 2 กรณีศึกษา กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย หญิง 10 ราย

2.1. บริบทชุมชนที่มาของกรณีศึกษา

ลักษณะชุมชนที่ศึกษา เป็นชุมชนขนาดกลางที่มีจำนวนหลังคาเรือนอยู่ในระหว่าง 100 ถึง 350 หลังคาเรือน จำนวนประชากร อยู่ในระหว่าง 500 ถึง 1,800 คน ที่ตั้งของชุมชนอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 3-10 กิโลเมตร 5 ชุมชน และมากกว่า 10 กิโลเมตร 1 ชุมชน เส้นทางคมนาคม ติดต่อกับตัวอำเภอไปยังชุมชน ทั้ง 6 ชุมชน เป็นถนนลาดยางที่สามารถเดินทางได้ทั้งปี สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ส่วนใหญ่จะมีอาชีพ การเกษตร รับจ้าง และค้าขาย ในส่วนที่ทำการการเกษตร ในกลุ่มกรณีศึกษาส่วนใหญ่จะทำเป็นช่วงในช่วงฤดูเพาะปลูก หรือในช่วงเก็บเกี่ยวลำไย ในช่วงที่เหลือจะเป็นการรับจ้าง ทั้งในการรับจ้างทั่วไปในชุมชน และการออกไปรับจ้างนอกชุมชนเป็นช่วงๆ การค้าขายของกลุ่มกรณีศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการ เปิดร้านขายของชำเล็กๆในชุมชน หรือการค้าพืชเกษตร โดยรับซื้อจากหมู่บ้านไปขายในตลาดในตัวอำเภอ หรือในเมืองเชียงใหม่ ระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดในชุมชนศึกษาจากข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ มีระดับความรุนแรงแตกต่างกัน แต่ในปี 2548 ทุกชุมชนถูกระบุความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับเบาบาง

ตารางแสดง 10 : เปรียบเทียบระดับความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจิตชุมชน ของ 10 กรณีศึกษา

ลำดับ	ชุมชน	ระดับความรุนแรงการแพร่ระบาดของยาเสพติด	
		2546	2548
1	ชุมชนที่1	รุนแรง	เบาบาง
2	ชุมชนที่2	ปานกลาง	เบาบาง
3	ชุมชนที่3	ปานกลาง	เบาบาง
4	ชุมชนที่4	ปานกลาง	เบาบาง
5	ชุมชนที่5	ปลอดภัย	เบาบาง
6	ชุมชนที่6	รุนแรง	เบาบาง

ข้อมูล : รายงานการเฝ้าระวังศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2545 , ปี 2547

ชุมชนที่ 1

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 1 เป็นชุมชนขนาดกลาง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 225 หลังคาเรือน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 7 กิโลเมตร เส้นทางจากอำเภอไปชุมชนเป็นถนนลาดยาง ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนอื่น ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดเอียงเชิงเขา พื้นที่ตั้งบ้านเรือนชุมชนประมาณ 200 ไร่ มีพื้นที่การเกษตรล้อมรอบชุมชน การเกษตรส่วนใหญ่อาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ น้ำตกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของเชียงใหม่ ที่อยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 10 กิโลเมตร มีน้ำไหลผ่านชุมชนตลอดปี ลักษณะบ้านโคกรวมส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ปลูกรวมกันเป็นกลุ่มๆ จะเป็นเครือญาติกัน ลักษณะรั้วบ้านส่วนใหญ่จะเป็นการล้อมรั้วหลายหลังรวมกัน แต่เป็นรั้วที่ไม่มีประตูเปิดสามารถเดินทะลุจากบ้านไปสู่อื่นโดยไม่ต้องผ่านถนนหลักของหมู่บ้านได้ทั่วหมู่บ้าน ยกเว้นบ้านที่อยู่ติดกับแนวถนนที่มีรั้วล้อมและประตูปิดแยกชัดเจน ในหมู่บ้านมีโรงเรียนตั้งอยู่ตอนกลางของหมู่บ้าน เป็นโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6 มีนักเรียนในชุมชนใกล้เคียงมาเรียนในชุมชนมีนักเรียนทั้งหมด 231 คน มีวัดที่มีสภาพดี มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ 8 รูป

ในชุมชนมีประชากร จำนวน 1,125 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 506 คน หญิง 619 คน เกือบทั้งหมดเป็นชาวไทย เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอยู่ 2 ครอบครัว ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรประมาณ ร้อยละ 70 แต่จะทำเพียงปีละ 2 ครั้ง คือในช่วงการปลูกข้าวและถั่วเหลือง หลังจากนั้นก็จะรวมกันไปรับจ้างรับเหมาก่อสร้างในต่างอำเภอ โดยในชุมชนจะมีผู้รับเหมาไปรับเหมาช่วงแรงงาน

ในโครงการชุมชนจัดสรรในอำเภอเมือง อำเภอหางดง ซึ่งจะมีงานตลอดทั้งปี โดยจะออกไปทำงาน ครั้งละ 5-10 วันต่อครั้ง แล้วจะกลับมาพักในชุมชน 2-3 วัน แต่มีผู้รับเหมาและคนงานบางกลุ่มที่ไป เข้าเย็นกลับโดยมีรถรับส่งจากชุมชน และบางส่วนในชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย อาหาร เครื่องดื่ม ให้กับนักท่องเที่ยว บางส่วนไปเปิดร้านค้าขายอาหารไถ่อย่างส้มตำที่น้ำตกแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอ ในชุมชนมีร้านค้าของชำทั้งหมด 12 ร้าน

สภาพปัญหาสาธารณสุข

ชุมชน 1 เป็นอำเภอที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับรุนแรงในปี 2546 ในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติด จากการทำประชาคมผู้นำได้ส่งชื่อผู้ค้ารายย่อย จำนวน 28 คน ผู้เสพจำนวน 34 คน รวม 62 คน กับศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดประจำอำเภอ แต่มีการเข้ารายงานตัว เพียง 41 คน เป็นผู้ค้ารายย่อย 14 คน และ ผู้เสพจำนวน 27 คน เท่านั้น ในช่วงก่อนที่จะมีการประกาศสงครามยาเสพติด ชุมชน 1 เป็นชุมชนที่เป็นแหล่งขายยาเสพติด ให้กับชุมชนใกล้เคียงโดยจะมีกลุ่มวัยรุ่นจากในตัวอำเภอและจากต่างชุมชนขับรถเข้ามาซื้อและมาส่งยาเสพติดในชุมชนมีบ่อนการพนันที่มีนักพนันจากชุมชนอื่นเข้ามาเล่นการพนันในชุมชนทุกวัน และมีการเสพยาบ้ากันในบ่อนบ่อยครั้ง บริเวณที่ชุมชนติดกับถนนใหญ่มีนักท่องเที่ยวแวะเข้ามาใช้บริการร้านอาหาร ดื่มสุรา เครื่องดื่มในร้านค้าของคนชุมชน ความสัมพันธ์ในชุมชนลักษณะชุมชนแบบชนบท ที่คนในชุมชนสามารถบอกได้ว่ามีใครในชุมชน อยู่ส่วนไหนของชุมชน มีใครที่เสพยาเสพติด เป็นลูกหลานของใคร แต่ไม่แน่ใจว่ามีใครค้าเสพติด ในระยะก่อนที่จะมีการประกาศสงครามยาเสพติด กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนมักจะมีการรวมกันเสพยาบ้า บริเวณทางเข้าชุมชนตอนพลบค่ำและบริเวณศาลาทางแยกขึ้นไปน้ำตก ในช่วงนั้นเมื่อมีงานศพในชุมชนเจ้าภาพมักจะเอายาบ้ามาให้คนที่อยู่ร่วมงาน ตอนดึกเช่นใส่ผ้าคลุม เพื่อให้มีคนอยู่เป็นเพื่อนงานศพได้ทั้งคืน หรือมีให้คนที่ไปตัดเตรียมพื้นที่ป่าช้า

ชุมชน 2

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 2 มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 217 หลังคาเรือนมีประชากร จำนวน 1,085 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 473 คน หญิง 612 คน ชุมชน 2 ที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 3 กิโลเมตร เส้นทางจากอำเภอไปที่ชุมชน เป็นถนนลาดยางเป็นเส้นทางระหว่างตัวจังหวัดเพื่อผ่านไปจนถึงตัวอำเภอ บริเวณทางเข้าชุมชนมีทางแยกเป็นทางตัดไป จังหวัดลำพูนและเป็นจุดพักของรถที่ขนส่งพืชผลทางการเกษตร จากอำเภอใกล้เคียง และจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในชุมชนมีโกดังขนาดใหญ่ 3 แห่งที่รับซื้อพืชผลการเกษตร และมีโรงงานคัดแยกของเก่าขนาดใหญ่ ที่ในแต่ละวันจะมีคนงานทั้งใน

ชุมชนและจากต่างชุมชนเข้ามาทำงานในโกดังทั้ง 3 แห่ง และโรงงานคัดแยกจำนวนมาก บริเวณข้างทางติดถนนใหญ่ของชุมชนจะมีเปิดเป็นร้านอาหาร ทำให้ย่านนี้ตอนกลางวันจะมีคนเข้ามาเที่ยว คี๋มสุรา ร้องเพลงคาราโอเกะคู่ รวมทั้งมีคนขับรถบรรทุกของหรือพืชผักทางการเกษตรและรถรับจ้างประจำทางมาแวะพักรถและคี๋มสุราตลอด มีร้านขายเหล้าตอง ร้านขายของชำ ขายเครื่องจักรสาน และไม้ไผ่บันไดสำหรับขึ้นเก็บลำไย ตลอดแนวถนน บริเวณทางเข้าชุมชนจะมีตลาดนัดทุกวันเสาร์ จะมีคนเข้ามาซื้อของ และนำของป่า ปลายมาขายจำนวนมาก สภาพบ้านเรือนมีทั้งบ้านที่มีขนาดใหญ่เจ้าของกิจการโกดัง โรงงานแยกของเก่า มีรถบรรทุกรับซื้อผลิตผลเกษตร บ้านที่เป็นร้านค้าบริเวณข้างทาง และบ้านชั้นเดียวขนาดเล็กที่อยู่ด้านในของชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่จะมีอาชีพด้านการเกษตร ทำสวนลำไย และ ปลูกพืชตามฤดูกาล ประมาณ ร้อยละ 60 บริเวณชุมชนเป็นพื้นที่ค่อนข้างสูงติดกับถนนใหญ่สองข้างทาง มีพื้นที่ทำการเกษตรด้านหลังของชุมชนไม่กว้างมาก ซึ่งการดูแลลำไยไม่ต้องใช้เวลามาก ในแต่ละปี ส่วนที่เหลือจะไปรับจ้างทำงานในโกดังหรือที่โรงงานคัดแยกของเก่าที่อยู่ในบริเวณชุมชน และส่วนหนึ่งจะมีอาชีพค้าขาย

สภาพปัญหาสุขภาพจิต

ชุมชน 2 เป็นชุมชนที่ถูกจัดให้เป็นชุมชนที่มีระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของปานกลาง ในช่วงของการประกาศสงคราม มีผู้ค้าขายรายงานตัว 4 คน และผู้เสพจำนวน 11 คน แต่ในบริเวณด้านหน้าของชุมชนที่ติดกับถนนใหญ่ เป็นแหล่งที่มีการมารวมของกลุ่มที่มากินเหล้า ร้องเพลงคาราโอเกะคู่ และซื้อยาบ้า ตามร้านเหล้า ในช่วงก่อนประกาศสงครามมีผู้เสพและคนเดินขารายย่อยที่ขายเอากำไรไว้เสพ ทั้งจากโรงเรียนในอำเภอ และจากอำเภอสันป่าตอง อำเภอดอยหล่อ และจากลำพูนมาซื้อยาจากผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้านแต่ละวันจำนวนมาก มีป้อมตำรวจสายตรวจตั้งห่างไปประมาณ 500 เมตรจากบริเวณหย่อมที่มีร้านขายเหล้า มีตำรวจมาประจำบ้างเป็นบางครั้ง ไม่ได้มีการกวดขันจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยาเสพติดที่เข้ามาจำหน่ายในย่านนี้มาจากรถขนผลผลิตการเกษตรที่เข้ามาส่ง และจากผู้ค้ารายใหญ่ที่อยู่ในตำบลเดียวกัน และปัจจุบันผู้ค้ารายนี้ได้มาทำกิจการเงินกู้และสร้างโกดังขนาดใหญ่เพื่อรับซื้อพืชผลทางการเกษตร บริเวณใกล้กับย่านร้านค้าของชุมชน

ชุมชน 3

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 3 มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 102 หลังคาเรือนมีประชากร จำนวน 510 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 230 คน หญิง 281 คน ชุมชน 3 ที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 21 กิโลเมตร เส้นทางจากอำเภอไปที่ชุมชน เป็นถนนลาดยางขนาดเล็กแต่สามารถใช้ได้ทั้งปี ในชุมชนแบ่งออกเป็น 3 หย่อมบ้านที่มีหย่อมบ้านที่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชาวเขาเผ่ามั่ว และคนพื้นเมือง ในพื้นที่ มีโครงการหลวงเข้ามาตั้งจุดรับพืชผลการเกษตร ที่เข้ามาสนับสนุนให้ปลูกในพื้นที่ มีแหล่งท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยว ล่องแพ และเดินป่า มีร้านค้าและบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว ในแต่ละวันในช่วงฤดูการท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยว เข้ามาผ่านในชุมชนจำนวนมาก สภาพบ้านเรือนในชุมชน ในกลุ่มบ้านที่ ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ามั่ว ส่วนใหญ่เป็นบ้านปูนครึ่งไม้ ในหย่อมบ้านกะเหรี่ยงจะเป็นลักษณะ บ้านไม้เป็นส่วนใหญ่ และในหย่อมบ้านคนเมืองจะเป็นบ้านไม้ และบ้านปูนคละกันไป ประชาชน ส่วนใหญ่จะมีอาชีพด้านการเกษตร ปลูกกะหล่ำและพืชผักส่งให้โครงการหลวง ไร่ละ 80 ไร่ชุมชนเป็นพื้นที่สูงติด ในหย่อมบ้านกะเหรี่ยงจะมีอาชีพรับจ้าง ถ่อแพ ดูแลช้าง และเป็นผู้ช่วยให้กับไกด์ในการพานักท่องเที่ยว เดินป่า ฐานะค่อนข้างยากจนยกเว้นบ้านที่มีช้างให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จะมีรายได้ค่อนข้างดี ในหย่อมบ้านที่เป็นชาวเขาเผ่ามั่วส่วนใหญ่จะมีอาชีพปลูกพืชผลการเกษตร ส่งโครงการหลวง และปลูกกะหล่ำปลี รวมทั้งค้าขายพืชผลการเกษตร ในหย่อมบ้านที่เป็นคนเมือง ส่วนใหญ่ เป็นจุดที่มีบริการล่องแพ ร้านค้าและนั่งช้างชมป่า ซึ่งจะมีคนมาเที่ยวในแต่ละวันจำนวนมาก อาชีพส่วนใหญ่จะรับจ้าง ค้าขายมีร้านค้าสำหรับขายอาหาร เครื่องดื่มให้นักท่องเที่ยว ค้าขาย และมีบ้านสำหรับให้ทัวร์เข้ามาพัก และมีบางส่วนที่ปลูกพืชผลการเกษตรส่งให้กับโครงการหลวง

สภาพปัญหาสุขภาพ

ชุมชน 3 เป็นชุมชนที่ถูกจัดให้เป็นชุมชนที่มีระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรค ในช่วงของการประกาศสงคราม มีผู้ค้าเข้ารายงานตัว 28 คน และผู้เสพจำนวน 47 คน ในชุมชนมี ผู้เสพติดฝิ่นและเฮโรอีนอยู่เดิม มีการเข้าไปดำเนินการของทางอำเภอและโครงการหลวงในการส่งเสริมการบำบัดรักษาหลายครั้ง แต่ยังมีผู้เสพติดอยู่ในชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุ โดยเกือบทั้งหมดไปอาศัยอยู่ในที่พักในไร่นอกชุมชน ในบริเวณหย่อมบ้านคนเมืองมีร้านค้าขายอาหารให้นักท่องเที่ยว และมีคนเข้ามาเสพยาเสพติดจากนอกชุมชน เช่น กลุ่มไกด์ทัวร์ป่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มากับทัวร์ที่ใช้ และกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ามาซื้อยาบ้าในชุมชน

ชุมชน 4

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 4 ที่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอ ประมาณ 10 กิโลเมตร ในหมู่บ้านมีคนที่ไม่ใช่คนดั้งเดิมของชุมชนย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชน ประมาณ 40 หลังคาเรือน และชาวต่างชาติ เช่น ญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน และฝรั่ง มาสร้างบ้านอยู่ประมาณ 10 กว่าหลังคาเรือน ในชุมชน มีโรงงานผลิตของที่ระลึกส่งออกมาตั้งในหมู่บ้าน สภาพหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 3 หย่อมบ้าน หย่อมบ้านที่ 1 เป็นส่วนของหมู่บ้านเดิม ประมาณ 200 กว่าหลังคาเรือน หย่อมที่ 2 เป็นกลุ่มบ้านที่มีคนจากถิ่นอื่นย้ายเข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เข้ามาค้าขายหรือทำธุรกิจในพื้นที่ ประมาณ 50 หลังคาเรือน และหย่อมบ้านที่ 3 เป็นโรงงานกลุ่มบ้านพักคนงาน และ บ้านของคนต่างชาติ ประมาณ 10 กว่าหลังคาเรือน ลักษณะบ้านในชุมชนเดิมส่วนใหญ่เป็นปูนครึ่งไม้ มีพื้นที่ทางด้านการเกษตรด้านหลังของหมู่บ้าน ในอีก 2 หย่อมบ้านจะเป็นบ้านขนาดใหญ่ ที่อยู่ติดแนวถนนจากบ้านถวายเป็นชุมชนมีร้านค้าของชำจำนวน 9 ร้าน และมีตลาดขนาดใหญ่ของตำบลในหมู่บ้าน

ชุมชน 4 มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 345 หลังคาเรือนมีประชากร จำนวน 1,725 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 776 คน หญิง 949 คน แต่มีคนงานจากนอกพื้นที่เข้ามาทำงานและพักในโรงงาน ประมาณ 100 คนประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำของที่ระลึกจากไม้แกะสลักอยู่กับบ้านแล้วนำไปส่งขายที่ชุมชนบ้านถวายเป็น และบางส่วนที่เข้าไปทำงานในตัวอำเภอ สภาพของชุมชนมีฐานะเศรษฐกิจโดยรวมค่อนข้างดี เกือบทุกหลังคาเรือนมีการทำของที่ระลึกกันในบริเวณบ้าน โดยมีคนงานจากนอกชุมชนเข้ามาทำงาน และในบริเวณพื้นที่บริเวณบ้านมีการปลูกกล้วย มีครอบครัวที่ทำอาชีพด้านการเกษตร ประมาณ 10 หลังคาเรือน โดยทำนา ทำไร่ยาสูบ และไปรับจ้างทำงานในโรงงานของหมู่บ้านในช่วงที่ว่างจากงานเกษตร และในพื้นที่มีโรงงานผลิตและจัดส่งของที่ระลึกไปต่างประเทศ 3 โรงงาน มีคนงานจำนวนประมาณ 30-50 คน เข้ามาทำงานในพื้นที่

สภาพปัญหาสุขภาพ

ชุมชน 4 เป็นชุมชนที่ถูกจัดให้เป็นชุมชนที่มีระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของปานกลาง ในช่วงของการประกาศสงคราม มีผู้ค้าเข้ารายงานตัว 5 คน และผู้เสพจำนวน 22 คน แต่ข้อมูลจากกรณีศึกษามีผู้ที่เข้ามาทำงานในโรงงานหรือรับจ้างแกะสลักตามบ้านมีผู้ใช้ยาเสพติดร่วมกับคนในชุมชนเป็นจำนวนมาก มีการไปมั่วสุมกันในหมู่บ้านใกล้เคียงที่มีร้านเหล้าตอมข้างทางจำนวนหลายร้าน ผู้เสพที่เข้าที่เป็นคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะไปเสพนอกหมู่บ้าน ส่วนมากเป็นร้านสุมหั่วดับ และร้านในเมืองเป็นส่วนใหญ่จนมีการประกาศสงครามยาเสพติด มีการกดดันกดดันจับกุมจากทางราชการ โดยมีการเข้ามาตรวจปีศาจหายาเสพติดในโรงงาน มีคนงานหลบหนีการตรวจจากทาง

อำเภอและไม่กลับมาในชุมชนเลขช่วงที่ประกาศสงครามจำนวนมาก กลุ่มผู้เข้ารายงานตัว เป็นผู้เสพจำนวน 22 คน มีจำนวน 17 คนที่ยังอยู่ในระหว่างการศึกษามีจำนวน 5 คน ที่มีครอบครัวแล้ว และผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้ารายงานตัว 5 คน มีจำนวน 1 คนที่ ประชาคมได้ส่งรายชื่อ อีก 4 คน ไปรายงานตัวเองโดยไม่มีรายชื่อจากชุมชน

ชุมชนที่ 5

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 5 มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 194 หลังคาเรือนมีประชากร จำนวน 970 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 437 คน หญิง 533 คน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นเส้นทางผ่านจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปยังตัวอำเภอที่ตั้งของชุมชนแยกออกมาจากถนนสายหลักประมาณ 1 กิโลเมตร ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง เป็นชุมชนที่มี 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นชุมชนเดิม และส่วนที่เป็นชุมชนจัดสรรที่เข้ามาตั้งในพื้นที่ชุมชน ชุมชนที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลอยู่ในส่วนของชุมชนเดิมที่ตั้งอยู่ด้านหลังของชุมชนจัดสรร ลักษณะของชุมชนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ครึ่งปูนยังมีความเป็นชนบทอยู่ โดยลักษณะของรั้วบ้านส่วนใหญ่ยังเป็นแบบใช้ดินขาปลูกคั้น และสามารถเดินทะลุจากบ้านหนึ่งไปยังอีกบ้านหนึ่งได้ไม่มีรั้วที่มีประตูปิดอย่างแน่นหนา มีพื้นที่สำหรับการเกษตรปลูกข้าว ถั่วเหลืองบ้างด้านหลังชุมชน แต่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของนายทุนที่ได้ซื้อไว้แล้ว ในชุมชนมีโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6 มีนักเรียนในชุมชนใกล้เคียงมาเรียนในชุมชน มีนักเรียนทั้งหมด 94 คน มีวัดที่มีสภาพดี

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง โดยไปทำงานในโรงงานบรรจุอาหารที่ตั้งอยู่ในชุมชนใกล้เคียงที่อยู่ในตำบลเดียวกัน โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ สนามกอล์ฟ ไปรับจ้างในอำเภอเมืองประมาณ ร้อยละ 80 อาชีพค้าขายของเบ็ดเตล็ด ขายกล้วยเดี่ยวในชุมชน จำนวนร้านค้ามี 6 ร้าน และมีอาชีพทำการเกษตรประมาณ 10 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินการเกษตรของตนเองไปทำในที่ของนายทุนที่ซื้อทิ้งไว้ให้ทำโดยไม่เสียค่าเช่า

สภาพปัญหาสุขภาพจิต

ชุมชน 5 เป็นอำเภอที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับชุมชนปลอดภัยใน ปี 2546 ในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติด มีผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยเข้ารายงานตัวจำนวน 2 คน และ ผู้เสพจำนวน 11 คน

ก่อนประกาศสงครามยาเสพติด ชุมชน 5 เป็นชุมชนที่ทางราชการประกาศเป็นชุมชนปลอดยาเสพติดของอำเภอ ในชุมชนเองมีปัญหาการดื่มสุรา แต่ในระหว่างการประกาศสงครามยาเสพติด ในชุมชน 5 มีผู้เข้ารายงานตัวจำนวน 13 คน เป็นผู้เสพจำนวน 11 คนและค้ายาเสพติดรายย่อย 2 คน ซึ่งผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยทั้งสองคนไม่เคยขายยาเสพติดในชุมชนของตัวเอง แต่กลับมาอยู่ในชุมชนขณะที่มีการประกาศสงคราม และผู้เสพเกือบทั้งหมดยังอยู่ในระหว่างการศึกษา มีเพียงรายเดียวที่ทำงานในโรงงานเฟอร์นิเจอร์ และไปนอนที่โรงงานกลับมาที่ชุมชนบางครั้ง

ชุมชน 6

สภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชน 6 มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 142 หลังคาเรือนมีประชากร จำนวน 710 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 320 คน หญิง 391 คน ชุมชน 6 ที่ตั้งอยู่ห่างจากในตัวอำเภอ ประมาณ 8 กิโลเมตร ในหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 2 หย่อมบ้าน ในส่วนที่ติดกับถนน ที่เป็นเส้นทางลัดไปอำเภอแม่สะเรียง กับชุมชนเดิมที่ห่างจากถนนใหญ่มาประมาณ ครึ่งกิโลเมตร โดยชุมชนที่อยู่ติดกับถนนใหญ่เป็นชุมชนใหม่ที่มีคนจากต่างหมู่บ้านย้ายเข้ามาอยู่หลังถนนตัดใหม่ ถนนเส้นที่ตัดเข้ามาในชุมชนเดิมเป็นถนนพื้นปูนที่สร้างโดย อบต. พื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบติดกับเนินเขาด้านหลังของหมู่บ้านเป็นภูเขาเตี้ยๆ ที่ถูกชาวบ้านใช้เป็นที่ทำไร่ทำสวนทั้งหมดแล้ว ลักษณะของบ้านชุมชนเก่าส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ตั้งบ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ในระหว่างส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเครือญาติกันไม่มีรั้ว และแนวบ้านที่ชัดเจน ในชุมชนมียุงข้าวและโรงที่เก็บผลผลิตทางการเกษตร ที่ส่วนใหญ่จะมีขนาดใหญ่กว่าบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะให้เก็บกระเทียม ส่วนชุมชนใหม่ที่มีประมาณ 30 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่เป็นบ้านกึ่งไม้กึ่งปูนค่อนข้างใหม่ตั้งเรียงไปตามแนวถนนทั้งสองด้าน เปิดเป็นร้านค้าขายของชำของที่ระลึก อาหารสำหรับนักท่องเที่ยวประมาณ 10 กว่าร้านระหว่าง 2 หย่อมบ้านมีธารน้ำเล็ก ๆ ที่กั้น ซึ่งน้ำมีไม่พอใช้สำหรับการเกษตรทั้งปี ในบางปีก็แห้งขอดในฤดูแล้ง และมีน้ำหลากมาท่วมหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนเก่าจะมีอาชีพด้านการเกษตร เช่น ปลูกข้าว ถั่วเหลือง และกระเทียม ในช่วงว่างจากงานเกษตรก็จะมี การทอดฝั่มี่ทั้งการทอดแบบเก่าอยู่กับบ้านและทอดโดยใช้ที่กระตุกช่วยประมาณ 10 หลังคาเรือน และมีประมาณ 10 หลังคาเรือนที่เปิดร้านขายของบริเวณริมถนน ส่วนใหญ่เป็นขายสินค้าโอท็อปและผ้าทอที่หมู่บ้านได้ทอขึ้น ซึ่งมีลูกค้าในแต่ละวันไม่มากนัก มีรายได้จากการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว ร้านค้าส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขายสินค้าเกษตร และจับรถโดยสารประจำทางจากอำเภอจอมทอง มีบางส่วนที่ไปทำงานรับจ้างในตัวอำเภอ และไปขายของในตลาดของตัวอำเภอ บริเวณร้านค้าหมู่บ้านที่มีร้านขายอาหารและเหล้า 4 ร้าน มีกลุ่มวัยรุ่นทั้ง

จากในและนอกหมู่บ้านมาดื่มสุราและร้องเพลงคาราโอเกะกัน บริเวณใกล้กับกลุ่มบ้านที่เป็นร้านอาหารมีลานกีฬาที่มีสนามบาสเกตบอลและสนามฟุตบอล มีคนในและนอกหมู่บ้านมาเล่นกีฬาทุกเย็น และกลุ่มคนขับรถคิวโดยสารประจำทางมักจะมาพักผ่อนรวมกันเพื่อดื่มสุรากันบ่อยครั้งในตอนเย็น

สภาพปัญหาสุขภาพจิต

ชุมชน 6 เป็นชุมชนที่อำเภอกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับรุนแรง ในปี 2546 ในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติด มีผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยเข้ารายงานตัว จำนวน 6 คน และผู้เสพจำนวน 32 คน

ในช่วงก่อนที่จะมีการประกาศสงครามยาเสพติด ชุมชน 6 เป็นชุมชนที่มีผู้เสพยาเสพติดในชุมชนมานานมีผู้เสพพื้นในชุมชน แต่ได้เข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลทั้งหมด ยาเสพติดที่มาจำหน่ายในหมู่บ้านมาจากตัวอำเภอ และบางส่วนมาจากอำเภอแม่สะเรียง ในชุมชนเองจะมีการเสพยาเสพติด โดยมีการรวมกันในช่วงมีงานที่ทำด้วยกันเช่น งานศพ โดยเฉพาะกลุ่มที่เข้าไปเล่นไพ่หรือไฮโล จะมีคนมาซื้อขาย งานเลี้ยงต่างๆในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีตำรวจสายตรวจจากอำเภอเข้ามาในหมู่บ้านบางครั้งแต่ก็ไม่ได้มีการตรวจจับ

2.2. ข้อมูลส่วนบุคคล ครอบครัว 10 กรณี ศึกษา

กลุ่มกรณีศึกษา

ผู้ทำการศึกษา ได้ศึกษาในผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้ารายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ที่ผ่านการอบรมจากค่ายทำความดีเพื่อแผ่นดิน เพศหญิง แบบเจาะลึก จำนวน 10 ราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 11 : ข้อมูลส่วนบุคคลของกรณีศึกษา

อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	ชุมชน	อาชีพ	จำนวนสมาชิก ในครอบครัว	สภาพปัจจุบัน
23	คู่	ปวส	5	รับจ้าง/ศึกษา	4	อยู่ชุมชนเดิม
24	คู่	ปวช	4	รับจ้าง	6	อยู่นอกชุมชน
25	คู่	ปวช	1	ค้าขาย	5	อยู่นอกชุมชน
29	คู่	ประถม 6	3	ค้าขาย/เกษตร	4	อยู่ชุมชนใหม่
32	หย่า	ประถม 6	6	ค้าขาย/รับจ้าง	5	อยู่ชุมชนเดิม
36	คู่	ประถม 6	2	ค้าขาย	4	อยู่ชุมชนเดิม
41	หย่า	มัธยม 3	1	รับจ้าง	3	อยู่ชุมชนเดิม
46	คู่	ประถม 4	2	รับจ้าง/ค้าขาย	3	อยู่นอกชุมชน
56	หม้าย	ประถม 4	1	รับจ้าง	3	อยู่ชุมชนเดิม
64	หม้าย	ประถม 4	1	รับจ้าง	2	อยู่ชุมชนเดิม

กรณีศึกษาเพศหญิง ทั้ง 10 ราย มีอายุเฉลี่ย ที่ 37.6 ปี มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีจำนวน 3 คน มากกว่า 50 ปี จำนวน 2 คน ที่เหลืออยู่ในช่วง 26-46 ปี 6 ใน 10 คน สถานภาพคู่ ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา มี 1 รายที่กำลังอยู่ในระหว่างการเรียนชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี อาชีพรับจ้างและค้าขายเป็นส่วนใหญ่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกันใน ปัจจุบัน อยู่ในระหว่าง 2-6 คน มีจำนวน 6 รายอาศัยอยู่ในชุมชนเดิม อีก 2 รายที่ออกมาประกอบอาชีพนอกชุมชนเดิม และ 1 รายที่ย้ายครอบครัวไปอยู่ชุมชนใหม่

ตารางแสดง 12 : ความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประวัติการถูกจับ ข้อมูลการเสพของคนใกล้ชิด

กรณีศึกษา	คนใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด			ประวัติถูกจับ	
	สามี	ญาติ	เพื่อนสนิท	ตนเอง	ครอบครัว
1	เสพ	ค้า	เสพ/ค้า	ไม่เคย	สามี
2	ตาย	ไม่มี	เสพ/ค้า	ไม่เคย	ไม่มี
3	เสพ	ไม่มี	เสพ/ค้า	เคย	ไม่มี
4	ไม่เสพ	ไม่มี	เสพ/ค้า	เคย	ไม่มี
5	เสพ	ไม่มี	ไม่เสพ	เคย	สามี
6	เสพ/ค้า	ไม่มี	ไม่เสพ	เคย	สามี
7	เสพ	พี่ชายเสพ	เสพ/ค้า	ไม่เคย	สามี/พี่ชาย
8	ไม่เสพ	ไม่มี	เสพ/ค้า	เคย	สามี
9	ตาย	หลานเสพ	ไม่เสพ	ไม่เคย	ไม่มี
10	เสพ	ไม่มี	ไม่เสพ	ไม่เคย	ไม่มี

กรณีศึกษา มีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่ง 6 ใน 10 รายที่มีสามีเสพยาเสพติด และมี 1 รายที่สามีเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในการเสพและค้า มี 2 รายที่มีญาติเสพยาเสพติด ในกลุ่มเพื่อนสนิท มีจำนวน 6 คน ใน 10 คนที่เพื่อนเสพและค้ายาเสพติด มีจำนวนกึ่งหนึ่งที่มีประวัติการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครั้งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดที่มีคนในครัวเรือนเดียวกันเคยถูกจับกุม ในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติด มีคนใกล้ชิดเสียชีวิต หรือสูญหาย จำนวน 3 ใน 10 ราย

ตารางแสดง 13 : เหตุผลที่ค้ายาเสพติด จำนวนปีที่ค้ายาเสพติดและกำไรสูงสุดจากการขายต่อวัน
ของกรณีศึกษา 10 ราย

กรณีศึกษา	เหตุผลค้ายา	จำนวนปีที่ค้ายาเสพติด	กำไรสูงสุดจากการขายยาเสพติดต่อวัน
1	มีปัญหาเศรษฐกิจ	2	10,000
2	มีปัญหาเศรษฐกิจ	1	300
3	เพื่อเสพ	3	5,000
4	มีปัญหาเศรษฐกิจ	2	3,000
5	มีปัญหาเศรษฐกิจ	2	10,000
6	สามีค้า	1	0
7	มีปัญหาเศรษฐกิจ	3	500
8	เพื่อเสพ	2	2,000
9	มีอาชีพเกี่ยวข้อง	2	200
10	เพื่อเสพ	3	400

ก่อนการเข้ารายงานตัวเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน สาเหตุที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในฐานะผู้ค้าหนึ่งมาจากมีวิกฤติจากปัญหาเศรษฐกิจ ระยะเวลาที่ค้ายาเสพติดอยู่ในระหว่าง 1-3 ปี กำไรที่เคยทำได้สูงสุดที่ได้จากการขายใน 1 วัน ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 4 ราย และเกิน 1,000 บาทมีจำนวน 5 ราย และมี 1 รายที่ไม่เคยขายด้วยตัวเอง และการเข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่จะถูกบังคับหรือกดดันจากครอบครัว ชุมชน และราชการ ถึง 7 ใน 10 ที่เหลือเป็นการกลัวถูกฆ่าตัดตอน และสมัครใจ

2.3. ประวัติการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

การค้ายาเสพติดของกรณีศึกษา

ในกลุ่มผู้ใหญ่ มาจากภาวะกดดันจากวิกฤติด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยนำ ร่วมกับการมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งจากการเสพและการที่มีสมาชิกในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้มีข้อมูลเพียงพอในการหายาเสพติด และขายกับกลุ่มเสพได้

ในกลุ่มผู้มีอายุน้อย มักเริ่มมาจากการเสพเพื่อความสุขสนาน และถูกชักชวนให้เป็นเครือข่ายในการขาย เพื่อให้มีเงินพอเสพของกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่มี 1 รายที่เป็นผู้สูงอายุที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เสพ

กรณีศึกษาที่ 1

ปัจจัยนำสู่การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “ครอบครัวทำงานขายพวงมาลัย เครื่องดื่มชูกำลังบนเส้นทางเดินรถ ระหว่างกรุงเทพมหานคร บางครั้งขายพวงมาลัยพวงยาม้า หรือยาชูกำลัง”
- “สามี ขับรถสิบล้อและเป็นลูกค้าพวงมาลัย เครื่องดื่มชูกำลัง”
- “สามีจะกินยาม้า ในช่วงที่ต้องขับรถส่งของไกลๆ อยู่ที่บ้านจะไม่กินยาบ้าแต่จะดื่มสุราแทน”
- “สามีถูกจับเพราะยาบ้ามีในรถตอนไปส่งของที่จังหวัดสมุทรปราการ ถูกตัดสินจำคุก 5 ปี”
- “ต้องเลี้ยงลูก 2 คนด้วยตัวคนเดียว รายได้จากอาชีพรับจ้าง และ ค่าขายไม้พ้อที่เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว”
- “ไปเยี่ยมสามีที่เรือนจำกรุงเทพแวะไปเยี่ยมพ่อแม่ที่สระบุรี ขอขืมเงินมาเป็นทุนตั้งต้นในการค้าขาย พบเพื่อนเก่าพูดคุยปรับทุกข์กับเพื่อน เพื่อนชวนให้เข้ามาขายยาบ้า ตั้งแต่ไม่กล้า กลัวถูกจับเหมือนสามีแล้วจะไม่มีใครเลี้ยงลูก”
- “ลงทุนเปิดร้านขายอาหารและเหล้า ขายของได้ไม่ดี เงินทุนหมุนเวียนเหลือน้อยจนไม่มีเงินพอไปซื้อของมาขายในร้าน”
- “เพื่อนสนิทกันมาฉลองวันเกิดที่ร้าน เพื่อนเอายาบ้ามาสูบ ถูกเพื่อนคะยั้นคะยอเลยสูบไป 1 ครั้ง”
- เพื่อนมาเสพที่ร้าน กลัวตำรวจจับ แต่เพื่อนมากิน ร้านมีรายได้ ร้านกลายเป็นที่ชุมนุมของคนที่แอบมาสูบยาอีกัน”

การเข้าสู่การค้า

- “ขืมเงินเพื่อน 5,000 บาท เมื่อครบกำหนด ไม่มีใช้ให้เพื่อนๆชวนให้ขายยาบ้ากลับมาอนคิดหลายวัน แต่จำเป็นที่ต้องใช้เงิน จึงตัดสินใจขายยาบ้ากับเพื่อน”
- “มีลูกค้ามากขึ้น บางวันขายได้ ถึง 1,000 เม็ด ถูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนทำงานในโรงงาน เด็กนักเรียน จากอำเภอสันป่าตอง กิ่งอำเภอดอยหล่อ อำเภอจอมทอง และ เวียงหนองล่องจังหวัดลำพูน”
- “รับยาบ้ามาในราคา 40-60 บาท ขายราคา 80-100 บาท แล้วแต่จำนวนซื้อ ถ้าไรประมาณ 30-40 บาทต่อเม็ด แบ่งกัน วันหนึ่งๆได้เฉลี่ยเกือบ 5,000-10,000 บาท”

- ขยายบ้านประมาณ 1 ปี มีเงินใช้หนี้ ที่ยืมพี่ชายมา 40,000บาท หนี้เก่าประมาณ 50,000 บาท ซ่อมแซมบ้าน 50,000 บาท ซื้อที่ดินเพิ่มอีก 1 งาน ประมาณ 60,000 บาท”

กรณีศึกษาที่ 2

ปัจจัยนำสู่การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “ปี 41 สามี ป่วยเป็นโรคไตวาย ต้องใช้เงินรักษาเป็นปีจึงตาย”
- “ซ่อมแซมรถเองไม่ได้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมมาก ต้องจ้างคนขับ ทำไปขาดทุนตลอดตัดสินใจขายรถ เอาเงินมาใช้หนี้ที่ใช้รักษาสามี”
- “ปี 42 ลูกสาว ลูกเขยตกงานทั้งสองคนกลับมาอยู่ที่บ้าน เอาที่ดินที่บ้านและที่สวนไปจำนองกับธนาคาร ซื้รถให้ลูกเขยมาวิ่งเป็นรถโดยสารประจำทาง จอมทอง อินทนนท์ แม่แจ่ม”
- “ต้นปี 43 รถลูกเขยประสบอุบัติเหตุ มีคนตาย ต้องเอาเงินสำรองทั้งหมดและเงินผู้นอกระบบมาใช้วิ่งเดินคดี และซ่อมรถ”
- “เกิดเรื่องระหองระแหงระหว่างลูกเขยและลูกสาว ทำให้ต้องแยกทางกัน”..

การเข้าสู่การค้า

- “มีเพื่อนที่ป่าไปปรึกษาด้วยบ่อยๆเมื่อไม่สบาย ชวนให้ ป่าเล่นไพ่ช่วงดึกเข้าภาพเอายาย้ามาให้คนที่จะไปเตรียมพื้นเผาศพที่ป่าช้า.กลุ่มเล่นไพ่นี้ทำให้ป่าสูบบุหรี่ ทดลองสูบทำให้เล่นไพ่กับแม่ครัวที่งานศพอย่างสนุกสนาน”
- “หลังจากนั้นก็สูบในงานศพ 2-3 ครั้ง ในช่วงที่ไม่สบายใจมากๆ เพื่อนที่ป่าไปปรึกษาด้วยบ่อยๆก็ชวนป่า ขยายบ้านด้วยกัน เพราะเห็นว่ามิวยุ่นจากต่างบ้านเข้ามาซื้อยาย้าในหมู่บ้านจำนวนมาก และหลายคนข้างบ้านก็ขายกันได้กำไร
- “เจ้าหน้าที่ไปก๊วนออกระบบมาตามทวงหนี้ พูดยาคูถูกหีบของมีค่าในบ้านไปเป็นคอกเบี้ยเงินกู้ ป่าไปยืมจากเพื่อนๆ ได้ชวนไปรับยาจากบนดอยมาให้ ได้ค่าจ้างซัก 1,000-2,000 บาท ขนได้ 4 -5 ครั้ง ก็มีเงินใช้หนี้”
- “ไปขนยาเสพติดมีรายได้ดี จึงชวนเพื่อนไปรับเอาจากพ่อค้าจากบนดอยที่นำยาป่ามาขายเอง”

กรณีศึกษาที่ 3

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “เริ่มจากการดื่มสุราสนุกสนานตอนไปเที่ยวกับเพื่อนที่เรียนด้วยกัน”
- ไปเที่ยวกลางคืนเห็นเพื่อนใช้ยากันอย่างสนุกสนานให้เสพช่วงแรกๆปฏิเสธเห็นเพื่อนบ่อยครั้งเข้าก็เลยลองเสพ หลังจากนั้น ถ้าไม่ได้ใช้ยาแล้วไปเที่ยวไม่สนุก”
- “เสพกับเพื่อนบ่อยครั้ง ใช้วิธีรวมเงินกันไปซื้อครั้งละหลายๆเม็ด เพื่อให้ได้ราคาถูกลง”

การเข้าสู่การค้า

- “ซื้อเก็บไว้เพราะไม่อยากไปซื้อบ่อย กลุ่มเพื่อนที่รู้ขอแบ่งบางครั้ง เมื่อไม่มีเงินมากหรือขี้เกียจออกไปซื้อ คิดเอากำไรเล็กน้อย”
- “หลังจากเสพได้ซักร 1 ปี ซื้อบ่อยและจำนวนมากขึ้น จนสนิทกับคนขายยา”
- “ไม่เคยคิดค้าขายเลย ตอนหลังผู้ค้าขายเลยให้เครดิตยา และมาส่งให้ที่วิทยาลัย”
- “ผู้ค้าชวนให้เป็นที่พักยาสำหรับกลุ่มเพื่อน มีเพื่อนมารับยาไปขาย ให้เครดิตงวดหนึ่งไม่เกิน 2,000 เม็ด แต่ไม่เคยเอายามาเกิน 500 เม็ดต่อครั้ง เพราะพวง่าย”
- “คนค้ายังบอกว่ารับยาจากเขาจะไม่ถูกจับ ถ้าถูกจับจะมีคนไปประกันตัวให้โทรบอก ปี 44 ถูกจับโทรไปแจ้งให้เอเย็น มีทนายความที่ไม่รู้จักเลย มาประกันตัวให้ในชั้นสอบสวน”
- “หนี้สินเพิ่มขึ้นจากเงินที่เอเย็นไปประกันตัว ค่าวิ่งเต้นกับตำรวจ”
- “ต้องเร่งขายยาเสพติดมากขึ้นเพื่อใช้หนี้ให้หมด เริ่มไปขายเพิ่มที่แหล่งท่องเที่ยวในเมืองบ่อยขึ้น”

กรณีศึกษาที่ 4

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “เริ่มเสพยากับเพื่อนที่เที่ยวด้วยกัน แรกสูบขณะที่เมาเหล้า ส่วนมากสูบก้นก่อนออกไปแดนซ์ ทำให้มันดี ร้องเพลงธรรมดาๆ สูบไปหน่อยแดนซ์ระเบิด มันมากแต่ไม่คิด เสพเกือบทุกครั้งไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนๆ”
- “มีแฟนเป็นนักศึกษาอยู่ด้วยกันที่หอพักงานห้อง แฟนให้ไปทำแท้งแต่ไม่ยอมทะเลาะกันเลยกลับมาอยู่ที่บ้าน”
- “ออกไปเที่ยวแก้เครียด ช่วงนั้นสูบยากับเพื่อนเป็นบางครั้งที่ไม่สบายใจ”

- “เพื่อนชวนไปทำงานเป็นคนเชียร์เบียร์ พบกับกลุ่มเพื่อนที่เคยเสพยาตอนเรียนด้วยกัน เสพยาบ้างบ่อยครั้งขึ้น กับเพื่อน ๆ และนักดนตรีในร้าน ต่อมาทั้งกลุ่มโดนตำรวจจับ รับเป็นสายให้กับตำรวจ”

การเข้าสู่การค้า

- “มีปัญหาเรื่องการเงิน เนื่องจากแม่ป่วยและปัญหามีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับลูก”.
- “เพื่อนชวนให้เป็นคนเดินยาให้ลองทำอยู่หลายครั้งกับเพื่อนๆ เห็นว่ามีรายได้ดี ง่าย จึงชวนกันมาตั้งกลุ่มเดินยาเอง”
- “ไปส่งยาบ้างตามร้านอาหารครั้งหนึ่งได้ 2,000-3,000 บาท ทำอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง”

กรณีศึกษาที่ 5

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “ตอนเด็กมีอาการปวดท้อง มาก พ่อเอาฝิ่นมาเผาไปแล้วให้กิน กินแล้วหายปวดท้อง และมีอาหารตัวเบาๆ เวียนหัว หลังๆ แอบเอาฝิ่นของพ่อมากินบ้างบางครั้ง”
- “แต่งงานกับสามีมีอาชีพเป็นผู้ช่วยไกด์ของทัวร์ป่า ลูกเรือขงจากไกด์ให้ไปหาซื้อฝิ่น กับกัญชามาให้กับลูกทัวร์นานๆ เข้าเลยซื้อมาตุนไว้ก่อน พอมีคนซื้อเลยได้กำไร”
- “มียาบ้าเข้ามาในหมู่บ้าน ซื้อมาไว้ประมาณ 20 เม็ดเก็บไว้ เพื่อลูกทัวร์ที่เข้ามาจะเสพ”
- “ประชุมผู้ประกอบการทัวร์ป่าและล่องแพ ไปประชุมแทนสามี มีการพูดคุยกันในกลุ่มผู้เข้าอบรมเรื่องเสพยาแล้วสนุกสนาน จึงอยากลองดูบ้าง”
- “อยู่บ้านคนเดียว ลองเอายาบ้ามาสูบ สูบได้ประมาณ 1 ปี ถ้าไม่ได้เสฟง่วงมาก ทำงานไม่ได้ หงุดหงิด โมโหง่าย”
- แพนรู้ตั้งให้เลิกจนทะเลาะกันรุนแรง แพนต่อจนชี้โครงหัก ไปนอนโรงพยาบาล หลังจากกลับมาอยู่ที่บ้านก็ยังแอบสูบยาบ้าอีก สามีจับได้ว่ายังสูบ โกรธมากหาย ออกจากบ้านไปประมาณ 5 วันจึงกลับมา ตอนหลังจึงรู้ว่าสามีไปนอนกับเพื่อนอีก หมู่บ้าน และไปสูบยาบ้าโดยประกาศให้เพื่อนๆว่าจะสูบจนติดแล้วจะเลิกให้ดู”
- สามีซื้อยาบ้าประมาณ 200 เม็ด และเอามาเทบนบ้าน สูบในบ้านจนเมา ติดต่อกัน ประมาณ 1 เดือน”
- “สามีของถูกจับพร้อมกับของกลางยาบ้า ศาลตัดสินจำคุก 6 เดือน”

การเข้าสู่การค้า

- “สามีและตัวเองเลิกเสพยาบ้า แต่จะหายาเสพติดมาให้โกด์เมื่อขอซื้อให้ลูกทัวร์ กลุ่มโกด์ของบริษัทอื่นๆ ก็จะแวะมาขอแบ่งซื้อบ้าง ก็แบ่งขายให้เป็นบางครั้ง
- “บริษัทที่สามีทำงานทัวร์ป่าขาดทุนปิดเลิกจ้าง สามีกลับบ้านค้าขาย ทำให้ที่บ้านพักไม่มีแขกมาพัก รายได้จากการขายของให้นักท่องเที่ยวลดลง ไม่พอส่งค่างวดรถ ติดค้างบริษัทอยู่หลายเดือน”
- “โกด์ที่เคยทำงานที่เดียวกับสามีติดต่อมาขอให้สามีเอายาเสพติดไปส่งให้ในเมือง ตัดสินใจซื้อยาในหมู่บ้านไปส่ง เพราะอยากมีเงินไปชำระค่างวดรถ ก่อนโดนยึด”
- “ครั้งแรกประมาณ 300เม็ด ได้กำไรราว 5,000 บาท หลังจากนั้นก็ทำอีกประมาณ 3-4 หน ได้กำไร 5,000-10,000 บาทต่อครั้ง”

กรณีศึกษาที่ 6

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “เรียนปวช 3 ไปอยู่ที่หอพักกับแฟน แฟนเล่นดนตรีโฟร์คของตามร้านอาหาร”
- “แฟนจะสูบบุหรี่ ดื่มสุราและกัญชาบ้างเป็นบางครั้ง แต่แฟนบอกว่าไม่คิดใช้เพื่อให้เล่นดนตรีได้ดี ตัวเองสูบบุหรี่ ดื่มสุราและเคยสูบกัญชาด้วยบางครั้ง”
- “สังเกตว่าแฟนผิดปกติ มีเงินใช้มากและชื่อของราคาแพงมาใช้ตอนหลังรู้ว่าขายยาเสพติดไม่สบายใจเคยขอร้องให้แฟนเลิก แต่แฟนบอกว่าจะทำให้มีเงินชักร้อนแล้วจะเลิก”
- “แฟนถูกจับเพราะมียาเสพติดขณะที่ไปเล่นดนตรี ถูกจับติดคุก”
- “ตำรวจค้นพบยาบ้าที่อยู่นบนเพดานของห้องน้ำ จำนวน 50 เม็ด ไม่รู้ว่าแฟนเอามาซ่อนไว้ เลยโดนจับข้อมามียาเสพติดไว้ขาย”

กรณีศึกษาที่ 7

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “พี่ชายขอมาพักที่บ้าน หลังจากเข้ารับรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดในระหว่างที่พักที่บ้านพี่ชายยังเอาฝิ่นมาสูบในสวน มีเพื่อนๆเข้ามาร่วมเสพยาด้วย”
- “พี่ชายคิดเชื่อ HIV ได้ขอร้องกับแม่ว่าอย่างไรก็จะตายก็ขอเสพยาไปจนตาย แม่ก็ใจอ่อนยอมให้พี่ชายเสพยา ขอให้สามีของตัวเองขึ้นไปเอายาฝิ่น จากหมู่บ้านที่พ่ออาศัยอยู่ จนถูกจับคดีมียาเสพติดในครอบครอง”

- “พี่ชายไม่ได้เสพยา อ่อนเพลียและคลื่นแดงขึ้นตามตัวมาก ทนไม่ได้จึงเดินทางไปเอาฝิ่นที่หมู่บ้านพ่อของมาให้ ไปเอามาครั้งหนึ่งจะพอใช้ประมาณ 15 วัน”
- “เพื่อนของพี่ชายเอายาบ้ามาให้พี่ชายเสพ หลังจากเสพมีอาการดีขึ้นจากที่นอนซม ก็ลุกขึ้นมาทำงานช่วยเหลือตัวเองได้”
- “หยุดไปเอาฝิ่นที่อำเภอแม่แจ่ม พี่ชายเสพยาบ้าแทน แม่ก็จะจ่ายเงินให้พี่ชายซื้อเป็นวันๆไป วันละประมาณ 50 บาท”
- “พี่ชายเสพมากขึ้นทำให้ยาบ้าที่ใช้เสพไม่พอ ขอเงินเพิ่มมากขึ้น ก็เลยเอายาบ้ามาเก็บไว้ที่ตัวเองและจ่ายยาบ้าให้พี่ชายเป็นวันๆ”

การเข้าสู่การค้า

- “เพื่อนของพี่ชายมาขอแบ่งซื้อถ้ำมาเสพร่วมกับพี่ชาย แบ่งขายให้บ้างเพื่อตัดความรำคาญ และอยากให้มีพี่ชายมีเพื่อนพูดคุยจะได้หายเหงา มีความสุขในชีวิตก่อนตาย”
- “ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอใช้ จึงต้องนำที่บ้านไปจำนองจำนวน 40,000 บาท แม่ประสบอุบัติเหตุขาหัก ต้องใช้เวลาไปเฝ้าแม่ที่โรงพยาบาลและใช้เงินที่เอาที่บ้านไปจำนองมากับใช้กับการดูแลรักษาแม่”
- “ไปขอยืมเงินจากเพื่อนที่สนิท เพื่อนมาขอให้บอกแหล่งซื้อยาบ้า จะเอาไปแบ่งขายที่ร้านขายเหล็กก็เลยขอร่วมหุ้นกับเพื่อน หวังจะเอากำไรมาใช้หนี้”
- “ร่วมกับเพื่อนอีก 2 คนขายยาบ้า ได้กำไรประมาณ เฉลี่ยวันละ 5,000-10,000 บาท แบ่งกันแล้วได้คนละ 1,000-3,000 บาท หลังจากทำร่วมกับเพื่อนได้ประมาณ 6 เดือน มีเงินไปใช้หนี้ที่นำบ้านไปจำนอง และหนี้อื่นๆที่กู้มาจนหมด”

กรณีศึกษาที่ 8

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “กลุ่มแม่บ้านทหารที่สนิทกัน จะรวมกันดื่มเหล้าเล่นไพ่กันที่บ้านบ่อย”
- “สามีชวนเอาเงินที่ออกเงินกูไปเล่นแชร์น้ำมันกับเพื่อนที่เป็นทหารอากาศ ในช่วงแรกๆรายได้ดีมาก ไปขอพ่อเอาที่บ้านไปจำนองกับธนาคาร 400,000บาทไปเล่นแชร์ทั้งหมด สามีกู้เงินสหกรณ์ทหารมาอีกประมาณ 300,000 บาท ถูกโกงเงินไปประมาณ 1,000,000 บาท แพนไปตามเงินกลับมาประมาณ 100,000 บาท”
- “ทะเลาะกันบ่อย รายได้ไม่พอจ่ายในครอบครัว เงินเดือนสามีถูกหักเงินสหกรณ์เกือบหมด และไม่ได้ส่งธนาคาร”

- “สามีไปมีภรรยาใหม่ที่อยู่อีกค่ายใหม่ของสามี เสียใจมาก โทรศัพท์ไปตามเพื่อนๆที่เคยดื่มเหล้าและเล่นไพ่ด้วยกันมาดื่มเหล้าที่บ้าน เมาก็ออกไปเที่ยวกับเพื่อนๆให้สบายใจ”
- “ร้องไห้ตลอด เพื่อนคนหนึ่งลากเอาไปในห้องน้ำและสูบบุหรี่และบังคับให้สูบบุหรี่ได้หลายสูบ หลังสูบบุหรี่ก็มึนๆไม่เหมือนเมาเหล้า และสนุกจนลืมเรื่องที่จะทะเลาะกับสามี”
- “ถูกตรวจปัสสาวะขณะไปเที่ยว และถูกจับ เพื่อนโทรไปบอกสามี สามีมาเจรจากับตำรวจและขอให้ทางตำรวจปล่อยตัวโดยใส่ตำแหน่งประกัน”

การเข้าสู่การค้า

- “ซื้อยาบ้าครั้งละ 10 ถึง 20 เม็ดมาเก็บไว้สำหรับสูบ เวลาที่ไม่สบายใจ ประมาณ 3-5 วันต่อครั้ง”
- “มีคนที่เคยซื้อยาจากเพื่อน มาถามขอแบ่งยาที่เพื่อน เพื่อนไม่มีจึงมาขอยืม ได้กำไรจากการขายประมาณ 500 บาท”
- “ลงทุนซื้อยาบ้าไว้เสพและแบ่งขาย เพื่อจะเอากำไรออกไปเที่ยวด้วยกันจะซื้อยาบ้ามาเก็บไว้ครั้งละ 200-300 เม็ด บ้านอยู่ในค่ายทหารปลอดภัยดี”
- “ขายยาบ้าให้กับกลุ่มคนที่มาเที่ยวได้เฉลี่ยคืนละ 50-100 เม็ดกำไร 1,000 - 3,000 บาท/คืน แบ่งกับเพื่อน”

กรณีศึกษาที่ 9

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “ขายจะสูบบุหรี่ ดื่มสุราบางครั้งถ้ามีงานเทศกาล”
- “รับจ้างบีบนวดให้แก่คนในที่บ่อน ได้ค่าจ้างประมาณ 20-25 บาทประมาณ 50-100 บาทต่อวัน”
- “ไปซื้อบุหรี่ เหล้า หรืออาหารจากร้านมาให้คนที่เล่นการพนันในบ่อนอยู่เฉลี่ย 50-100 บาท/วัน”
- “คนที่มาเล่นการพนันได้ใช้ให้ขายไปซื้อยาบ้า จากคนขายในหมู่บ้าน ให้ค่าจ้างครั้งละ 20-30 บาท”
- “ครั้งแรกจะกลัวบ้าง แต่ในระยะหลังๆรู้สึกเหมือนไปซื้อบุหรี่มาให้ เพราะคนที่มาเล่นการพนันที่อยู่กันคึกๆ จะสูบกินบ่อยๆ”
- “ขายไปซื้อมาเตรียมไว้ก่อนครั้งละ 5-10 เม็ด เพราะขี้เกียจไปซื้อบ่อยครั้ง เหนื่อย”

กรณีศึกษาที่ 10

ปัจจัยนำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- “ในหมู่บ้านมีคนแก่ที่สูบฝิ่นอยู่ 6 คน เดิมเคยมี 20 กว่าคน ส่วนใหญ่อายุเจ็ดสิบกว่าปี ผู้ใหญ่บ้านไปขอตำรวจว่าอย่าจับกลุ่มนี้เลย”
- “ในหมู่บ้านเริ่มมีคนเอายาบ้าเข้ามาเสพ มีการพูดคุยกันในช่วงที่มิงานศพ จะมีคนไปขอเงินเจ้าภาพไปซื้อยาบ้ามาสูบอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพในงานศพ”
- สามีดื่มสุรามากขึ้น เริ่มมีโมโหร้าย ตบตีทำอะไรก็ไม่ถูกใจ จนตบตีทุกครั้งที่ดื่มสุรา”
- ระยะเวลาสามีกินเหล้าแล้วไม่กลับ มาอาละวาดทุบตี ตอนหลังรู้ว่าเพื่อนของสามีให้สูบยาบ้า ก่อนกลับบ้าน”
- สามีขับรถยนต์ไปชนเสียหายมากต้องเสียค่าใช้จ่ายซ่อมรถตัวเองและรถของคู่กรณีเงินในครอบครัวยังไม่พอจึงไปกู้เงินออกมาซ่อม”
- “ต่อว่าสามีไม่ระมัดระวังทำให้ต้องมีหนี้สิน สามีไม่พอใจออกจากบ้านไปดื่มเหล้า หลังจากนั้นกลับมาทำลายข้าวของในบ้าน และเอาเมล็ดมาขู่ฆ่าตัวเองกับลูกๆ จนกลัวมาก ต้องพาถูกหนีกลับไปหลบที่บ้านแม่”
- สามีดื่มเหล้าบ่อยขึ้น เมาก็จะมาทำลายข้าวของ ถูเมล็ดมาขู่จะเอาเมล็ดฆ่าทุกคนในบ้านให้ตาย ทำให้ต้องคอยระวังตัว ถ้าวินไหนสามีดื่มเหล้า ก็จะรีบพาถูกไปแอบที่บ้านเพื่อนบ้าน จนกว่าสามีจะหลับจึงกลับเข้าบ้าน”

การเข้าสู่การค้า

- ตัดสินใจไปขอซื้อยาบ้าจากเพื่อนสามีมาใส่บุหรี่ยให้สามีสูบ หลังสูบสามีก็หายเมาสุรา”
- “แอบไปซื้อยาบ้ามาเก็บไว้ 5-10 เม็ด เตรียมไว้เวลาสามีเมา”
- “เพื่อนสามีเอาไปพูดคุยเลื่อนเวลามิงานศพหรืองานต่างๆ ในหมู่บ้านว่าถ้าใครอยากได้ยาบ้าให้มาหา แต่ก็พูดคุยในกลุ่มแม่บ้านไม่ได้คิดอะไรมากคิดว่าเป็นการหยอกล้อกัน มีคนมาขอซื้อ ต้องไปบอกให้กับคนที่ขายยาบ้า มาขายให้เจ้าภาพเอง”
- “ขายยาบ้าสำหรับเพื่อนบ้านที่อยู่ในห่อมบ้านเดียวกันที่รู้ว่ามียาบ้าและมาขอแบ่งซื้อไปเสพ ครั้งละ 1-2 เม็ด แต่จะไม่ขายมากต้องเก็บติดบ้านไว้ 1-5 เม็ดเสมอ”

ปัจจัยนำเข้าไปค้ายาเสพติด

มีสมาชิกในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการเสพและค้า

กรณีศึกษาจำนวน 7 ใน 10 คนที่มีสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมี 5 ราย ที่สามีเสพยา 1 คน ที่สามีเสพและค้ายาเสพติด และมีพี่ชายเสพยาเสพติด 1 คน

“แฟนจะกินยาม้าบางครั้ง ที่ต้องขับรถส่งของไกลๆ ...กินยาม้าแล้วส่งของทันและไม่มีอุบัติเหตุจากหลับใน ...เขากินทุกครั้งที่ต้องขับรถไปส่งของ ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“แฟนเป็นคนทำงาน ตัวเองเวลาง่วงมาไม่เอาอะไรเลย ไม่น่าเชื่อเมื่อก่อนมันสูบบุหรี่ ก็ก็ยังอยู่กับอะไรดี”(กรณีศึกษาที่ 3)

“แฟนมันโกรธไปซื้อยาเป็นสิบๆ คอก เอามาเทในบ้านให้เห็น...สูบจนเมา อยู่อย่างนั้นแหละเป็นเดือน” (กรณีศึกษาที่ 5)

“แฟนเล่นดนตรี...สูบบุหรี่ กินเหล้า นานๆเห็นก็ดูขำบ้างเป็นบางครั้ง ...มาอยู่ที่หอกับแฟน ...รู้ว่าแฟนไปซื้อม้ากับเพื่อน...ตอนเล่นดนตรี” (กรณีศึกษาที่ 6)

“แฟนมันไปสูมหัวกับพี่ชาย ไปๆมาๆ พวกมันสูบยากับพี่ไปเลย พาไปรักษาจนตัวก็ไม่เลิกจนโดนตำรวจจับ”(กรณีศึกษาที่ 7)

“เอายาม้าให้แฟนสูบ มันเลยหายเมาเหล้า ไม่อาละวาดเลย เห็นไหม...เวลาเมาเหล้ามาสูบยาหายเมาเป็นปกติทั้งเลย” (กรณีศึกษาที่ 10)

มีญาติในครอบครัวใช้ยาเสพติด

“มันร้องให้ เป็นน้ำหูน้ำตาตามาหาแม่ กอดเท้าแม่บอกว่ามันเป็นเอดส์ อีกไม่นานก็จะตายแล้วขอแฟนน้อง ไปหาฝิ่นมามันสูบตามที่ขอ...ตอนหลังมาเปลี่ยนมาเสพยาบ้าฝิ่นมันหายาก..คุยกันกับแม่ชื่อมาเก็บไว้ครั้งละมากๆดีกว่า ไม่ยุ่งยาก ถูกกว่าอีกแบ่งให้กินวันละ 1 เม็ด ไม่ให้มันกินอาการกำเริบ...เพื่อนที่สูบยาคู่ด้วยกันขอแบ่งชื่อ...แบ่งขายให้บ้างเพื่อตัดความรำคาญ อีกอย่างพี่จะได้มีเพื่อนคุยจะได้ไม่เหงา” (กรณีศึกษาที่ 7)

มีประสบการณ์จากการใช้ยาเสพติดด้วยตัวเอง

กรณีศึกษาเสพยาเสพติดก่อนเข้าสู่การบำบัด 6 รายใน 10 ราย

“กำลังไม่สบายใจ...เงินทุนกำลังจะหมด ...เพื่อนมันมาฉลองวันเกิดที่ร้านพอดีกพากันเอา ยาบ้าขึ้นมาสูบ.....ชวนให้สูบ.....ยังกำลังไม่สบายใจ....เพื่อนมันทำว่าสูบแล้วรับรองหายเป็น ปลิดทิ้ง...เลยสูบเอกใจเพื่อน 1 ครั้ง ...ตอนหลังมาก็สูบกอนไม่สบายใจ”(กรณีศึกษาที่ 1)

“ไม่สบายใจ....ไปพุดคุยกับเพื่อนสนิท... เพื่อนชวนให้ไปเล่นไฟผ่อนคลายความไม่ สบายใจกับปัญหาหนี้สินในงานศพ....คนที่เล่นในวงไฟเอายามาสูบ.....ทั้งกลุ่มที่อยู่ด้วยกันสูบ คนละนิด...ตอนหลังก็สูบในงานศพ 2-3 ครั้ง... ช่วงไหนไม่สบายใจ ไปคุยกับเพื่อน... ก็พากันสูบยา เกือบทุกครั้ง” (กรณีศึกษาที่ 2)

“เกี่ยวกับเพื่อนๆ ทุกวันศุกร์...ดูเพื่อนสูบยา ...เพื่อนมันชวนๆให้สูบ.....ใหม่ๆก็ไม่เอานะพอนานๆไป อะ เอาชะหน่อย....สนุกมากรู้สึกสุดๆ...ตอนหลังไม่ได้ใช้ยา แล้วไปเที่ยวไม่สนุกสนาน อีกเลย” (กรณีศึกษาที่ 3)

“สูบกับหมู่เพื่อนที่เรียนด้วยกันที่หอ...สูบกันก่อนออกไปแดนซ์ มันคิดรู ร้านเพลง ธรรมดาคา สูบไปหน่อยแดนซ์ระเบิด มันมาก” (กรณีศึกษาที่ 4)

“อำเภอจัดประชุมผู้ประกอบการทัวร์ป่าและล่องแพ ... มีการพุดคุยกันในกลุ่มผู้เข้าอบรม เรื่องสูบแล้วสนุกสนาน อยากลองดูบ้างว่ามันเป็นยังไงนักหนา...พอแฟนไปออกทัวร์อยู่ที่บ้านคน เดียว...เอายาขึ้นมาสูบ” (กรณีศึกษาที่ 5)

“กลับมาบ้านเสียใจจนไม่รู้จะทำอย่างไร..... โทรศัพท์ไปตามเพื่อนๆที่เคยดื่มเหล้าเล่นไฟ ด้วยกัน...เมาก็ออกไปเที่ยว.... ร้องไห้ตลอด เพื่อนมันลากไปห้องน้ำเอายาบ้าให้สูบ ให้ลืมเรื่องที่ ทะเลาะกับแฟน...ตอนหลังมาไม่สบายใจก็คิดถึงงานทนมไม่ได้ไปทักยามาสูบ” (กรณีศึกษาที่ 8)

ถูกชักชวนให้เป็นเครือข่ายของกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่เพื่อให้มีเงินพอเสพ

มี 2 รายใน 10 รายที่เสพยาเสพติดและได้รับการชักชวนจากกลุ่มที่ขายยาเสพติดอยู่ก่อนให้ เข้าไปเป็นคนขายยาเสพติด โดยเริ่มจากขายในกลุ่มเพื่อนๆ ที่เสพด้วยกัน

“ใหม่ๆก็ซื้อเก็บไว้สูบเอง ...ไม่ยอมไปซื้อบ่อย....เพื่อนที่มันรู้ว่ามันตลอดก็มาขอแบ่งบ้าง... บางคนก็มาตอน ไม่มีเงิน...บางคนอยู่ในหอฝนตกมันขี้เกียจออกไปซื้อ ก็มาขอแบ่ง...คิดถึกไรนิดหน่อย

...ประมาณซักปี...ตอนหลังซื้อมาบ่อยๆ... คนที่ขายยาให้ก็เริ่มสนิทกัน สงสัยไม่เคยคิดค้างค้ายา... ตอนหลังให้ใครคิดเรวเอามาส่งให้ที่วิทยาลัย...เอาไปก่อนขายได้ค่อยเอาเงินมาให้...ตอนหลังมันเอางวดละหลายๆ บอกรู้ก็เยี่ยมมาส่งบ่อย...ก็เลยทำมาเรื่อย” (กรณีศึกษาที่ 3)

“คุยยากับเพื่อนๆและนักดนตรีที่ร้าน ...ตอนหลังแม่ไม่ค่อยสบาย.....มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ไหนจะแม่ ไหนจะลูก....เพื่อนๆมาชวนให้เดินยา ...ลองอยู่หลายครั้ง...รายได้ดี และง่ายด้วย...ชวนกันมาตั้งกลุ่มเดินยาเองซะเลย” (กรณีศึกษาที่ 4)

มีอาชีพที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงกับผู้เสพยาในชุมชน

มี 2 ราย ใน 10 ราย ในกลุ่มกรณีศึกษา มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคนเสพยาเสพติด

“เดิมก็มีฝิ่นกับกัญชาให้พวกฝรั่งบ้าง โกดู้บบ้าง....ตอนหลังมาเห่อยาบ้ากันซื้อมาได้ประมาณ 20 เม็ด....เพื่อลูกทัวร์ที่เข้ามาจะเสพ แต่ก็ไม่มีคนถามถึงเลย ส่วนใหญ่จะสูบฝิ่น และกัญชามากกว่า...(กรณีศึกษาที่ 5)

“ รั้งจ้างบิบนวด ให้พวกมาเล่นที่บ่อนเขาจ้างให้ไปซื้อนูหรือบ้าง เหล้าบ้าง...ตอนหลังไปซื้อยาบ้า...ซื้อในหมู่บ้าน เดินไปแป๊บเดียว ก็ได้ละ 20-30 บาท...แรกก็กลัว... หลังๆก็เหมือนไปซื้อนูหรือมาให้...มันสูบกันบ่อย...ไปซื้อมาเตรียมไว้เลย 5 เม็ดบ้าง 10 เม็ดบ้าง ก็เคยเจ็บ ไปซื้อบ่อย มันเหม็นอ่ะ” (กรณีศึกษาที่ 9)

ปัญหากดดันทางด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษา 10 ราย จำนวน 5 ใน 10 ราย เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งในลักษณะที่ตนเองเสพยาหรือคนใกล้ชิดเสพยาหรือค้ายาเสพติด จนสามารถหายาเสพติดและรู้จักกับกลุ่มผู้เสพยาอื่นๆ เป็นระยะเวลาช่วงหนึ่ง เมื่อตนเองเกิดวิกฤติในด้านเศรษฐกิจ จนตัดสินใจเข้าไปขายยาเสพติด

“ไหนจะต้องส่งให้ลูกไปโรงเรียน...เงินหมุนในร้านใกล้จะหมด เงินไปซื้อของมาขายในร้านแทบไม่มี...กำลังไม่สบายใจ พวกเพื่อนๆมาฉลองวันเกิดที่ร้าน พอดีก็เอายามาสูบชวน A สูบด้วย ...เพื่อนๆก็พากันมาสูบที่ร้านเรื่อยทุกอาทิตย์แหละ....แต่ก็ดีพอมีรายได้ดีขึ้นมาบ้าง ตอนหลังเงินหมุนซื้อของในร้านหมด ไปเกร็ดของมาขายต่อก็ไม่ได้ ตกหน้าไปขออิมเพื่อน ...เพื่อนมันก็ทวงเราไม่สบายใจ พยายามหา ขายของก็ไม่ดี ลูกก็ขอดังมออีก เพื่อนมันมาชวน ว่า ขายยาบ้าไหม ขายให้พวกๆกันนี้แหละ เอาก่าไรนิดหน่อย กัดับมานอนคิดหลายคืนนะ คิดไม่ตกเหมือนกันว่าจะเอาเงินมาจากไหน มาใช้มาจ่ายต้องกิน สุดท้ายตัดสินใจ เอากี่เออะ”(กรณีศึกษาที่ 1)

“ช่วงนั้นมันไม่มีเงิน ลำบาก ไหนจะเป็นหนี้ธนาคาร ไหนจะหนีที่วิ่งไปเอาที่เขามาสู้คดีให้
พี่อี๋น้อย คอกร้อยละสิบ แต่ตอนนั้นเท่าไรก็เอา มันจำเป็น...พอไม่มีก็ไปยืมอีกเข้ามา วนไปวนมา
เจ้านั้นบ้างเจ้านี้บ้าง จนอายุเขาไปทั้งบ้าน...เพื่อนมันชวนไปเป็นเพื่อนรับจ้างขนของใหม่...ไปเป็น
เพื่อน...ให้งวดละพัน ...ตอนนั้นทั้งบ้านมีเงินไม่ถึง 200” (กรณีศึกษาที่ 2)

“ ช่วงนั้นก็เสพ บ้างตอนไปทำงาน ...มีอยู่ช่วง แม่ไม่สบาย หมอว่าเป็นความดัน หน้ามืด
ตาข่ายไปทำงานไม่ได้ พ่อไม่สบายอยู่คนหนึ่งที่หนักพอละ แม่ไม่สบายอีกคน ไหนจะค่าใช้จ่ายตัว
เองไม่มี ไหนจะค่าใช้จ่ายลูกอีก ตอนนั้นลำบากมาก ... เพื่อนที่สูมยด้วยกัน เห็นเราเป็นบ้าเป็นบอ
จึงยืมเงินทั่วไปหมด พอมันมาเหยี่ยวหาเงินใหม่ นึกว่าชวนไปขายตัว ความมันไปไหนเลย ตอนนั้นไม่มี
จริงๆก็อาจจะเอานะ...ตอนหลังไม่มีเงินจริงๆ ไปเดินยาให้เพื่อน ได้ซักหน่อย เอาไม่ยาครายได้ดี
ด้วย เลขายเองเลย หมกเรื่องหมกคราว ไหนๆโดนจับมาติดคุกเท่ากัน เดินยาเสี่ยงกว่าอีก (กรณี
ศึกษาที่ 4)

“ บริษัทที่ทวงค่ารถมาอยู่ตลอด แจกที่ร้านก็ไม่มี ขายของก็ไม่ได้ มันมาพร้อมๆกันหมด
คนเราบทยจะช่วยมันก็มีมากขึ้นใหญ่...เห็นแฟนไปลูบๆรถก็โม้จะทำไมยังงั้นไม่ก็วันเขาก็จะยึด ละ...
โกด้นิดมันว่าเอายามาส่งหน่อยซิ เอาซัก500 นะ กลางคืนนอนคุยกับแฟนทั้งคืน ว่าเอาไงดี แฟนก็
ว่าไหนๆก็ไหนๆละลองดู (กรณีศึกษาที่ 5)

“ แฟนออกคอกมาได้ ซักเดือนก็เริ่มกลับไปสูบยาอีกละ...ค่าใช้จ่ายในบ้านที่พอใช้อยู่แล้ว
ยิ่งหนักไปอีก ...เอาที่บ้านไปจ้างองจำนวน 40,000 บาท...แฟนไม่ช่วยทำงานไม่พอ เมาเอาตั้งไป
ซื้อยาทุกวัน...ไปขอยืมเงินจากเพื่อนสนิท เพื่อนได้มาขอให้ บอกแหล่งซื้อยาบ้า เอาไปขายให้
เพื่อนๆที่ขายเหล้า...เราก็เลยเอาด้วยซิ ตอนแรกคิดจะให้แฟนมันทำอะไรได้ไม่ต้องมาเอาเงินเราไป
ซื้อยา ทำไปทำมาขายเองเลย (กรณีศึกษาที่ 7)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ผลกระทบที่เกิดในระยะการดำเนินการประกาศสงครามยาเสพติด ระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ ถึงเมษายน 2546 จนถึงการเข้าค่ายอบรมตามโครงการฯระหว่าง มิถุนายน ถึงสิงหาคม
2546 รวมระยะเวลา 7 เดือน

ผลกระทบต่อตนเอง

มี 4 ใน 10 รายที่ มีความวิตกกังวล มีความกลัว ถูกฆ่าตัดตอนจากผู้ค้ารายใหญ่ที่รับยาเสพติดมาขาย และจากข่าวสารที่ได้รับฟังจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และจากหนังสือแจ้งจากทางราชการ จนมีความกลัวจนไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ โดยเฉพาะในกลุ่มกรณีศึกษาที่มีคนรู้จักที่ได้รับข่าว ผู้ค้ายาเสพติดด้วยกันหรือกลุ่มเพื่อนถูกจับหรือถูกฆ่าตัดตอนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือจากผู้ค้ารายใหญ่ที่รับยาเสพติดมาขาย บางรายต้องหยุดการเรียนและหลบหนีกลับไปเก็บตัวอยู่ที่บ้านของตนเองในต่างอำเภอ และหลีกเลี่ยงการไปพบคนที่รู้จักและสถานที่ที่เคยไป

“กลัว แต่ก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหน จะทำอย่างไรดี ...อำเภอแจ้งมา พอหลวง เอาหนังสือมาให้ พอเห็นหนังสือ ใจมันหวิวๆ แทบเป็นลมคิดว่า หนีไม่พ้นแล้วแหละตายแน่ๆ เล่นลงชื่อมาตั้งนายอำเภอ ผู้กำกับ...ช่วงที่รอเข้าค่าย นอนอยู่ที่บ้านไม่เป็นสุข กลัวเขามาฆ่า ไปกางมุ้งนอนในห้องน้ำบ้าง นอนใต้เตียงบ้าง นอนในตู้เสื้อผ้าบ้าง เวลานอนเอาผ้าปิดปากกลัวกรนแล้วเขาจะรู้ว่านอนตรงไหน กลัวไปหมด กลางวันต้องไปนอนที่ร้านข้างบ้านที่มีคนมากๆถึงหลับได้ ...เป็นเหมือนคนบ้าเลยตอนนั้น มันระแวงไปหมด วันๆ กวาดบ้านเป็นร้อยๆครั้งตามซอกตามชอย กลัวว่าจะมียาปักเหล็กอยู่ในบ้าน...กลางคืนเสียงหมาเห่า รีบกระโดดลงบ้านไปแอบข้างๆบ้านคิดว่ามีใครเข้ามาบ้างหรือเปล่า...ไม่มีซักวัน ใต้นอนเต็มอิมเลย เป็นเดือนๆ...วันไหนในทีวีมีข่าวคนฆ่ายาโค่นจับ โคนฆ่า ใจมันเต้น รีบเปลี่ยนช่อง แต่ก็ต้องกลับมาดูว่าเป็นแถวบ้านเราหรือ คนที่รู้จักหรือเปล่า” (กรณีศึกษาที่1)

“ตอนนั้นเขมามาก กลัวก็กลัว เงินก็ไม่มี ทางเลือกอื่นๆก็มองไม่เห็นมันมืดไปทุกด้าน...ออกบ้านไปหลายคนคิดว่าตายก็ตาย ไปอบรมไม่คิดว่าจะมีชีวิตรอด ชาวเขาฆ่ากันทุกวัน แต่ก็มีกำลังใจจากลูกกับหลานที่คอยพูดจาให้กำลังใจ ก็เหลืออยู่อย่างเดียวอันแหละ (กรณีศึกษาที่2)

“เพื่อน โคนยิงตาย ตอนนั้นตัวใครตัวมัน หลบกลับจากหอมาอยู่กับแฟนที่ร้าน...ที่อำเภอมีข่าวการฆ่ากันหลายตำบล...กลัวยังมีคนขายยาเสพติดในตำบลเดียวกัน โคนยิงตายอีก...ตายละ กลับมาอยู่บ้านก็ไม่ปลอดภัย” (กรณีศึกษาที่3)

“แตกกันทั้งกลุ่ม เอานิ้วไว้วาย ต่างคนต่างแผ่น กลับบ้านเลย ของที่หอยังไม่ได้ไปเก็บเลย...กลัว เพราะข่าวตอนนั้นก็คือตำรวจเก็บ ยิ่งตำรวจรู้จักมากด้วย” (กรณีศึกษาที่4)

ผลกระทบต่อครอบครัว

พบว่าครอบครัวของกลุ่มกรณีศึกษา เกิดความเครียดและมีความวิตกกังวลในความปลอดภัยของกรณีศึกษา มี 1 รายที่มารดามีความกลัว จนเกิดมีอาการหวาดระแวง จนล้มป่วยและยังมีอาการหวาดระแวงมาจนถึงปัจจุบัน มี 2 รายที่สมาชิกในครอบครัว ต้องอยู่ในภาวะหวาดระแวง โดยมีการนำเอาอาหารมาซ่อนด้วยตลอด และระแวงระมัดระวังในการพบกับคนแปลกหน้า และมี 1 รายที่บิดามารดาไม่ยอมให้ออกจากบริเวณบ้านเป็นระยะเวลา 3 เดือน

“ สงสารพ่อ คิดมาก ... พ่อไม่ไว้ใจใครเลย.. ทุกคืนเอาปิ่นมาซ่อนด้วย คับไฟหมด แม่กับน้องพากันไปหาหมามาตั้งห้าหกตัวมากลี้ยง กลางคืนพ่อได้ยินเสียงหมาเห่า พากันมาแอบดู เป็นอย่างเนี่ยตั้งหลายเดือน” (กรณีศึกษาที่ 6)

“ชาวบ้าน มาคุยกันที่ร้านก๋วยเตี๋ยวแม่ แม่ขายไปก็คิดไปจนเครียด กลัวจะมีคนมาฆ่า ตอนหลังมานอนเป็นไม่หลับ ไปเอายาที่สถานีอนามัยมากินก็ไม่หาย นอนไม่หลับจนป่วยเลย ยิ่งวันที่ไปเข้าค่าย พ่อออกรถไป แม่เครียดจนชักเข้าโรงพยาบาลคิดอย่างเดียวว่าเราจะมาฆ่า อยู่ที่นี่แหละ” (กรณีศึกษาที่ 7)

“แม่จะมาลั้ง ว่าลูกนอนนะ ปิดประตูจะยัง จะออกไปไหนก็จะร้องไห้กลัวคนจะมาฆ่า เลยไม่ออกไปไหนเลย (กรณีศึกษาที่ 8)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

หลังการถูกให้เข้ารายงานตัวเพื่อร่วมโครงการมีจำนวน 3 รายที่ไม่สามารถทำงานได้ มี 1 รายที่ถูกให้นายจ้างออกจากงานทันทีที่ได้รับข้อมูลว่ามีรายชื่อเข้ารายงานตัวและมี 2 รายที่ต้องปิดร้านค้าไม่มีรายได้

“หลังจากรายงานตัวแล้ว ...ก็ไม่ได้ทำงานเลย 7 เดือน ใช้เงินที่สะสมไว้ขายสร้อยคอทองคำ และเงินที่ได้จากการขายรถ จนหมด (กรณีศึกษาที่ 1)

“พอรายงานตัว ตำรวจก็มาตั้งด่านเต็มไปหมด... คนที่เคยมาเที่ยวก็ไม่มีใครเข้ามา...ที่ร้านก็ขายไม่ได้....จนตอนหลัง ต้องขายเอาเงินมาใช้หนี้”(กรณีศึกษา ที่ 5)

“พ่อได้รับจดหมายบอกให้ไปรายงานตัว.. ไม่สบายใจมากคุยกับหัวหน้า อีกวันเขามายกตัวให้ออกจากงาน กลัวว่าจะมีเรื่องมาถึงริสอร์ท” (กรณีศึกษาที่ 6)

2.4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้ารับการอบรมตามโครงการ จนถึงเดือนสิงหาคม 2548 รวมระยะเวลา 24 เดือน

ผลกระทบทางสังคม

1. ผลที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

กลัวถูกฆ่าจากผู้ค้ารายใหญ่

หลังจากเข้าร่วมโครงการ และผ่านการอบรมกลับมาอยู่ในชุมชน และได้รับการติดตามจากทางราชการและกลุ่มพลังแผ่นดิน อีก 1 ปี จนถึงเดือนสิงหาคม 2547 ในปัจจุบันกลุ่มกรณีศึกษา 3 รายใน 10 ราย ที่ยังมีความหวาดระแวงและวิตกกังวลกลัวฆ่าตัดตอน จากผู้ค้ารายใหญ่ ที่เคยรับยาเสพติดมาขาย ที่ปัจจุบันกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนแล้ว

“ คนที่มันเคยส่งยาให้ หลบไปซักปีนี่แหละ... ทุกวันนี้มันกลับมาทำโกดังรับซื้อพืชเกษตรในหมู่บ้าน..กลัวว่ามันจะกลับมาเพื่อปิดปาก”... “ทุกวันนี้กับแฟนระวังตัวเอง ตอนกลางคืนเอาปืนมานอนด้วยใครมาเรียก ผงาทุกที และเวลามีคนแปลกหน้ามาที่ร้าน ขายของไม่เคยหันหลังให้เลย วันไหนแฟนไม่อยู่ปิดร้าน ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“พอไปเจอพวกนั้น... ขับรถกลับไปร้านเก็บของกลับไปบ้านแม่เลย... กลัวเขาดูตามมาจว... ไปถึงบ้านขอให้พี่สาวตัดผมให้แฟน ตัดสกินเฮดเลย ตัวเองผมยาวสุดหลังตัดสั้นเลย กลัวมันจับหน้าได้” (กรณีศึกษาที่ 3)

การได้ข่าวการหลุดพ้นคดีของนักค้ารายสำคัญ รวมทั้งกลุ่มที่ไม่เข้ารายงานตัว ในระหว่างประกาศสงครามเริ่มกลับเข้ามาในชุมชน และเริ่มมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก ทำให้กรณีศึกษาที่มีความวิตกกังวลกลัวถูกทวงหนี้ค้ายาเสพติดที่ยังคงค้างกันอยู่ และ ความปลอดภัยของตัวเอง

“ช่วงนี้ก็เริ่มกลัวกัน ยิ่งเห็นข่าวป่าฮ็อค ล่าปางหลุดคดี หมูที่เป็นหนี้ยา นอนหนาว ๆ ร้อน ๆ มันเส้นใหญ่จริง ครูว่ามันจะหลุดหมดไหม เพราะถ้าหลุดออกมาจริง คงตายกันอีกมากตอนทวงหนี้” (กรณีศึกษาที่ 3)

“ ก็รู้สึกไม่ดีเหมือนกันที่ได้แจ้งเบาะแสให้จับพวกนั้น ทุกวันนี้รู้สึกเหมือนว่าเขาจะรู้ว่าใครให้เบาะแส มันไว้ใจใครไม่ได้ถ้ามันหลุดออกมามันต้องออกมาตามงา แน่ๆเลย” (กรณีศึกษา ที่ 4)

ดับช่อกใจกับพฤติกรรมของผู้นำชุมชนและกติกากฎระเบียบชุมชน

กลุ่มผู้นำชุมชนไม่สนใจเรื่องศักดิ์ศรี ของคนที่เข้าร่วมโครงการฯ เรียกประกาศ ประชุม คัดชื่อ ค้างไว้จนรู้สึกเปรียบเทียบกับคนที่ไม่เข้ารายงานตัวที่ไม่มีชื่อและไม่ต้องถูกประจานและไม่ได้รับผลกระทบจากกติกากฎกติกาของชุมชน

“พวกกรรมการมันเล่นประกาศเสียงตามสาย เวลาที่อำเภอนัดไปรายงานตัว...พอถึงวันรายงานตัวเท่านั้นแหละ.... ไอ้คนที่มันเคยชื้อยาเรานั้นยังมีหน้ามามองเราด้วยสยดคาแปลกๆ ทำยังกะมันดีเหลือเกิน...ไม่ไปงานหมู่บ้านเลย ไปเฉพาะบ้านพี่ๆน้องๆ แถวนั้นแหละเป็นพี่น้องของแฟน ไม่ไปเลยเป็น 7-8 เดือน ...ตอนหลัง ไปเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยว ที่บ้านปากทาง....อยู่ที่ร้านเป็นส่วนใหญ่ ...ไม่ต้องเครียดกับเรื่องไม่เป็นเรื่อง” (กรณีศึกษาที่ 1)

“เขาเองน่าจะเรียกแต่พวกนี้แหละ เดี่ยวไปเดินเดี๋ยวไปอบรม ไอ้พวกที่ไม่ไปรายงานตัวมันสมหน้าหน้าเขาทุกวัน” (กรณีศึกษาที่ 1)

“เงินกองทุนอะยังก็ตาย บะว่ากองทุนหมู่บ้าน เงินสั่งจะ เขาก็อ้างว่าราชการเป็นห้ามหื้อคนเกี่ยวกับยาเสพติดยืม ทีไอ้หมู่บ้านไปรายงานตัวยังปะเป็นยัง ไปกู้ปุ้อเลี้ยงคอกมันแปง” (เงินที่จะกู้ในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสั่งจะออมทรัพย์ ไม่ให้กู้ช่อกอย่าง เขาอ้างว่าอำเภอเขายังค้ำไม่ให้กู้กับคนที่เกี่ยวกับยาเสพติด ไปกู้ข้างนอกคอกเบี่ยมันก็แพง) (กรณีศึกษาที่ 2)

“มันเป็นเรื่องให้เห็นแล้วเศร้า เอ็นดู คนที่เขายอมแล้ว ก็จะไม่เรียกจะตามอยู่นั้นแหละ ทีพวกที่ไม่ยอมไม่มา ไม่เคยเห็นไปทำอะไร คนที่ทำตามก็ค่อยๆหมดกำลังใจ...ทุกวันนี้ที่ยอมทำยอมมาเพราะเห็นแก่แม่ ไม่อยากให้แม่ไม่สบายใจ” (กรณีศึกษาที่ 4)

“ทุกวันนี้ไปประกาศชื่อคนไปรายงานตัวที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน...ยังมีประกาศอยู่เลย ใครไปบ้านผู้ใหญ่บ้านก็เห็นแหละ...” “ลูกถูกเพื่อนล้อ ลูกก็ยา เหมือนในโฆษณาทีวี บางพ่อแม่อังไว้ไม่ให้ไกล เดี่ยวถูกฆ่าตัดตอนไปด้วย..ทุกวันนี้ ยังไม่มีเพื่อนๆของลูกเคยมาเที่ยวที่บ้านเลย”(กรณีศึกษาที่ 7)

“ก้านดีใจ เป็นจะช่วยเรื่องหนี้ บะกองไปอู้ เป็นเอาจ้อมาผ่อ ว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เลื่อนไปก่อน ดึงเสียใจขนาด”(อุตสาหกรรมดีใจ ทีทางเขาจะมาช่วยเรื่องปรับโครงสร้างหนี้ พอไปพบพูดคุยกับเขาเขาเอารายชื่อมาดู บอกว่าเราเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บอกว่าให้เลื่อนไปก่อน เสียใจที่สุดเลย) (กรณีศึกษาที่ 8)

ผลกระทบที่เกิดกับครอบครัว

มี 3 รายที่ ครอบครัวของกรณีศึกษา มีความวิตกกังวล เรื่องความปลอดภัย กลัวถูกฆ่าตัดตอน จากผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ ได้กลับเข้ามาอยู่ในชุมชน จากที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ให้เบาะแสจับผู้ค้ายาเสพติดอยู่ในระหว่างผู้คดี และถูกคุกคามจากคนที่เคยตามหนีให้กับผู้ค้ารายใหญ่ที่รู้จักกรณีศึกษาและรู้ว่ายังไม่ได้จ่ายหนี้ค้ายา

“ มีอยู่วันเห็นอีเจ๊อัยจับรถมาหน้าบ้านแล้วมาชะลอๆ ไปแอบดู เห็นมันพูดกับคนที่นั่งมาด้วยแล้วก็ออกรถไป เราคิดมากเลยว่ะ เอ๊...มันจะตามมาง่ากปิดปากกลัวเราไปบอกตำรวจหรือเปล่า... เลยปิดบ้าน... ไม่กล้าไปไหนเลย... ไปตลาดก็ยังไม่กล้าไป... ไม่ออกทำงานอะไรเลย..... เลยคิดจะไปโทรบอกตำรวจ ก็กลัวว่ามันพวกเดียวกัน เราค้าเล็กตำรวจเขายังรู้ชื่อ... แล้วที่ค้าใหญ่กว่าเรา ตำรวจไม่มีชื่อ... แสดงว่ามันเป็นพวกเดียวกัน....เป็นห่วงลูก... ข้ายลูกคนเล็กไปโรงเรียนที่อื่น” (กรณีศึกษาที่ 1)

“ไปซื้อของเมืองมาขายที่ร้าน ไปเจอพวกที่เคยทวงหนี้.....มันจับรถตามรถมากแล้วมากบอกให้กับแฟน จับรถไปจอดที่ป้อมตำรวจ...รีบบอกให้แฟนรีบกลับบ้าน ...ตัดสินใจปิดร้านขายของกลับไปอยู่ที่บ้านเลข... ไปคุยกับผู้กำกับ...ผู้กำกับบอกว่ามีปัญหาให้โทรหาได้... ช่วงนั้นเครียดจริงๆคุยกับแฟนก็ไม่เข้าใจใหม่ๆมาหาว่าบ้าอีก...ตอนหลังพอรู้ข่าวพวกเพื่อนๆยังตายเรื่อย...ก็เลยเชื่อ...หลังจากมาแฟนกลัวมรดกกว่าเราซะอีก...พลกันย้ายร้านไปอยู่หน้าโรงพักเลย” (กรณีศึกษาที่ 3)

“กลับจากค่ายมาใหม่ๆ มานั่งคิด ไม่ยอมให้มันทำข้างเดียวหรอก ต้องทำมันก่อนๆ ที่จะมาทำเรา...ไปบอกปลัดให้แจ้งปปส.จับมันเลย ตายเป็นตาย... พอทุกวันนี้มานั่งกังวลว่าเอ...มันจะรู้ไหมว่าเราแจ้ง...ยังมีข่าวคนนั้นคนนี้ เขาไม่ฟ้อง...ข่าวตามมาจากัน ฟังเมื่อไหร่ก็ยังกังวล...ก็กลัวมันออกมาทำอะไรเรา...พาเอาแม่เป็นความดันไปด้วยไม่น่าไปปรึกษาแม่เลย... ไม่น่าไปแจ้งจับมันเลย” (กรณีศึกษาที่ 4)

“ทั้งแม่ ทั้งพี่ชาย... คำว่าโง่ ยิ่งพี่ชายที่เป็นปลัด อบต. รู้เรื่องว่าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บอกว่าเสียนามสกุล พี่ชายไม่กลับมาที่บ้านเลย... คำว่าเรารักแฟนมากเกินไป... ไม่ต้องมาเหยียบที่บ้านเลย” (กรณีศึกษาที่ 10)

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลังจากที่เข้ารับการอบรมแล้วกลับมาอยู่ในชุมชน เกิดจากปัญหาหนี้สิน และการไม่สามารถทำงานได้ตามปกติเนื่องจากมีความกลัวการถูกฆ่าตัดตอน และจากการต้องย้ายออกไปอยู่นอกชุมชนเดิม

ผลกระทบที่เกิดจากการไม่สามารถทำงานประกอบอาชีพได้

“ ก้าวมันจะมาฆ่าเอา 7-8 เดือนที่หลบไปหลบมา...เงินที่มีก็ใช้ไปเกือบจะหมด... ก็เลยมาได้คิดว่า อยู่ไปอย่างนี้ ตายทั้งแม่ทั้งลูก...เลยจำเป็นต้องออกไปทำงาน...เอาที่บ้านไปเข้า ธนาคารเอาเงิน....ออกไปเช่าร้านที่บ้านปากทาง ลงทุนขายกล้วยเดี่ยว...ร้านค้าขายของไม่ดี...ไม่มีเงินใช้จ่าย เอารถยนต์ไปขาย ได้เงินคดจนคืนมา 60,000 บาท...หลังจากไม่มีเงินพอจ่ายค่าเทอมให้ คนพี่มันที่กำลังเรียน ปวส. จนต้องให้ลูกออก มันออกทั้งน้ำตาเลย...คนน้องที่เคยให้เรียนประจำที่ ในเมื่อกลับมาเรียนที่โรงเรียนในอำเภอ...ปีที่แล้วกลัวเขามาที่บ้าน...พาไปสมัครเรียนที่โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ที่แม่ริมเป็น โรงเรียนที่มีที่พักกินนอนในโรงเรียนแต่ไม่ต้องเสียตัง ก็อยาก ให้ลูกเรียนสูงๆจะได้ไม่ลำบากอย่างเรา แต่มันไม่ไหวจริงๆ (กรณีศึกษาที่ 1)

“ตำรวจมาตรวจตลอด...คนที่มาล่องแพก็ไม่ค่อยมี บ้านพักไม่มีแขกวัยรุ่น ที่ชอบมาเที่ยวดื่มเหล้าที่ร้าน ก็ไม่ค่อยมี ...ขาดทุนจนไม่มีเงินพอซื้อของมาขาย...เงินส่งค่ายรถก็ ไม่มี...เลยต้องได้ขายทั้งร้านทั้งบ้าน ...ย้ายบ้านมาอยู่บ้านแม่แฟน...เอาเงินที่ขายร้าน ไปส่งค่ายรถที่ ค้างไม่ให้โดนยึด...ตอนหลังแม่ขายวัวที่มีหมดเลย...เอาเงินไปช่วยส่งค่ายรถ..ถ้าแม่ไม่ช่วยสงสัยหมด ตัวแล้ว” (กรณีศึกษาที่ 5)

“ ก่อนรายงานตัว...มีเงินทั้งบ้านซัก 10,000 กว่าบาท...หลังจากกลับจาก ค่าย...แม่ไม่สบาย นอนเป็นเดือน...ไม่ได้ไปขายกล้วยเดี่ยวที่ตลาด...เลขขายร้านให้คนในตลาด...เอา เงินมาเปิดร้านขายไม้ไผ่และเครื่องจักรสานหน้าบ้าน...จะได้มีเวลาดูแลแม่ที่ป่วย...ขายไม่ดี...ไม่พอ ใช้จ่ายในครอบครัว...ไปทำงานรับจ้างที่โกดังใกล้บ้าน...แต่ทำได้ไม่นานเพราะแม่เฝ้าร้านที่บ้านไม่ ได้...จะกลัวคนแปลกหน้า...ร้องไห้เมื่อกลับบ้านคิดเวลา” (กรณีศึกษาที่ 7)

ปัญหาหนี้สินเดิม

กรณีศึกษา 2 รายที่ มีผลกระทบรุนแรงขึ้นจากหนี้สินเดิมก่อนที่เจ้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

“ กลับมาบ้าน ก็มาเปิดร้านขายของชำหน้าบ้าน ไปกู้เงินนืมซึ่งเส็งมา 30,000 บาทก็พอมีรายได้เล็กๆน้อยๆพอใช้จ่ายไปวันๆ...ค่างวดเงินกู้ลูกสาวช่วยส่ง...ตอนหลังร้านขายรถที่ลูกสาวทำงาน มันเจ๊งเลยไม่ได้ทำงานกลับอยู่ที่บ้าน...รายได้ไม่พอส่งค่างวดบริษัท... เจ้าหน้าทีบริษัทมายึดมอเตอร์ไซค์ไปเป็นค่างวดคอกเบี้ยค้างจ่ายโดยตีมูลค่ารถให้ 7,000 ไปขอกู้เงินกองทุนในหมู่บ้าน เขาก็ไม่ให้กู้ ไปกู้ข้างนอกดอกเบี้ยมันก็แพง ...ปีใหม่(สงกรานต์)ธนาคารก็มาแจ้งเรื่องให้ไปชำระหนี้สินที่กู้มา(ประมาณ 400,000 บาท)...เครียดนอนไม่หลับ เวียนศีรษะ หนักมีด ใจสั้น เบื่ออาหาร และคิดไม่ตกว่าจะหาเงินมาจากไหนเพื่อใช้หนี้... ไปไต่ถามที่ธนาคารก็ไม่ได้...ลูกสาวลงไปหาทำงานที่กรุงเทพ... เจ้าหน้าทียึดทรัพย์สินของบริษัทเข้ามาของในบ้านไป แต่ไปก็ไม่ยอมให้ขนออกบ้าน เพราะเจ้าหน้าทีจะขนเอาไปหมดทั้งบ้าน ตำรวจที่มาจับชุดที่ยึดทรัพย์สินบอกถ้าไม่ยอมให้ยึดจะจับ...ก็เลยไปหยอหยอกแม่แมลงมากินเลย (กรณีศึกษาที่ 2)

“ธนาคารส่งหนังสือมาให้ไปใช้หนี้ธนาคาร...ที่กู้มาให้สามีนำไปเล่นแชร์...เกือบห้าแสน...ไม่สบายใจ มันเครียดมาก... ไม่รู้จะทำอย่างไรกับหนี้ที่มีอยู่ ไม่กล้าบอกใครพ่อก็กำลังไม่สบาย...บ้านกำลังถูกยึด...คิดอะไร ไม่ออกอยู่แต่ในบ้านเป็นเดือนๆเลยนอนอยู่แต่ในห้องนอน...นำที่สวนของพ่อไปขายฝาก...ใกล้กำหนดการไถ่ถอน..ใช้เงินรักษาพ่อที่โรงพยาบาล...ไปกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน...ก็ไม่ได้เพราะกรรมการว่ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด...เอาเครื่องเสียง โทรทัศน์ วิทยุ และเครื่องใช้ในบ้านเกือบทั้งหมดไปขาย....เจ้าหน้าทีบริษัทเงินกู้มาตามเงินค่างวดที่ไม่ได้ส่งหลายเดือนแล้ว...บริษัทจะเอาที่ขายทอดตลาด เพราะทำผิดสัญญาการขายฝาก...เครียดมาก...เอาเชือกจะไปผูกคอตายที่หลังบ้าน” (กรณีศึกษาที่ 8)

การปรับตัวต่อผลกระทบ

ผู้ที่เข้าร่วมมีรูปแบบการปรับตัวต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น ในหลายรูปแบบเช่น

- 1.การออกจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการ ย้ายออกจากชุมชนพื้นที่ ที่มีปัญหา โดยเฉพาะกลุ่มที่เผชิญกับความกดดันจากผู้ค้ารายใหญ่ในชุมชน จนเกิดความเครียดและวิตกกังวลด้านความปลอดภัย

“อีเจ็อ้ย มันมาทำโกดังใหญ่ เลย...พวกคนเดินยา พวกที่ไม่รายงานตัว เข้าไปทำงานที่นี่... ย้ายออกไปเช่าร้านที่บ้านปากทาง (ห่างจากหมู่บ้านเดิมประมาณ 2 กิโลเมตร) ลงทุนขายก๋วยเตี๋ยว.... ทุกวันนี้กับแฟนก็ระวังตัว ทั้งตอนกลางคืน เวลามีคนแปลกหน้ามาที่ร้าน...แฟนชวนย้ายไปอยู่ที่อื่นไกลเลย...จะได้ไม่ต้องมาคอยระวัง มันเครียด (กรณีศึกษาที่ 1)

“ช่วงนั้น เครียดจริงๆคุยกับแฟนก็ไม่เข้าใจ ใหม่ๆมาหาว่าบ้าอีก...ตอนหลังพอรู้ข่าวพวกเพื่อนๆยังตายเรื่อย...แฟนก็เลยเชื่อ ช่วงหลังๆมากลัวมากกว่าเราซะอีก...พากันย้ายร้านไปอยู่หน้าโรงพักเลย...ออกมาก็ทำมาหากินแหละ แต่ที่สำคัญก็คือมกอยู่ใกล้ตำรวจหมู่บ้านจะได้ไม่กล้า มีอะไรวิ่งไปหาตำรวจก่อน”(กรณีศึกษาที่ 3)

กลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับแกนนำชุมชนและมาตรการของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งหลังการหลีกเลี่ยงจากปัญหาไปได้ระยะหนึ่งกลับพบว่ากลุ่มที่ใช้วิธีการดังกล่าว สามารถใช้ชีวิตโดยรวมได้อย่างปรกติดีกว่ากลุ่มที่อยู่ในชุมชนตลอด

“ชุมชน จับข้อบกพร่อง เรื่องมากก็ย้ายไปอยู่ที่อื่นก็หมดเรื่อง หมู่พ่อหลวงกรรมการบ้านมันก็เห่อกันช่วงเดียว เดี่ยวก็หมดแล้ว ไม่มีใครเอาจริงเอาจังตลอดหรอกครุ ทุกคนต้องทำมาหากิน.....ก็อย่างนั่งด้อม นั่งด้อมก็มาทำร้านขายเหล้าด้อมที่บ้านหนอง...ออกไปอยู่นอก(หมู่)บ้านเลย ไม่ต้องไปวุ่นวายกับปากคน....คนไทยจี้ลีมจะตาย เดี่ยวมีเรื่องใหม่มาแป็บเดียวก็ลีม....คนที่ยุ่งเรื่องชาวบ้านมากมาย นานๆคนก็เกลียดเอง”(กรณีศึกษาที่ 3)

“อยู่ที่บ้านมันรำคาญเรื่องเดียวเรียกประชุม เดี่ยวเรียกไปนั่นไปนี่ ไม่ไปก็กลัวพ่อแม่ไม่สบายใจ...ไปทำงานที่อื่นสบายใจกว่าเยอะ...พอเดี๋ยวนี้กลับมาก็ไม่เห็นใครสนใจใคร....ถ้ายังอยู่พึ่งปากคนนะปานนี้ ไม่บ้าก็หน้าแก่ไปละ”(กรณีศึกษาที่ 6)

2. การยอมรับปัญหาและแก้ไขภายใต้กฎกติกาที่กำหนด ซึ่งในกลุ่มคนที่ใช้การยอมรับสภาพกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองและปฏิบัติตัวทุกอย่างตามกติกาที่ทางชุมชน กำหนดให้ทำ จะมีผลกระทบในระยะแรกๆของการกลับเข้ามาในชุมชนจะถูกปฏิเสธให้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำในกิจกรรมของชุมชน แต่มักจะถูกกำหนดให้ทำกิจกรรมโดยกลุ่มต่างๆในชุมชน หลังจากชุมชนได้ผ่านในช่วงของการดำเนินการด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่องในปี 2546 จนถึง กลางปี 2547 แล้ว พบว่าในกลุ่มนี้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้านในการกลับไปใช้ชีวิตร่วมกันเหมือนก่อนเข้ารายงานตัว

“แม่จะพาไปตลอด หุมนจนเขาให้ทำอะไร ไปเดินรณรงค์อะไรก็ไม่รู้...อายนะ แต่มันก็ต้องยอม แม่จะได้สบายใจ (กรณีศึกษาที่ 4)

“เวลาที่มีการเรียกประชุมกัน ก็ไปร่วมแต่ไม่ค่อยมีคนพูด กลัวเพื่อนที่ประชุมด้วยจะเกลียด ไม่พูดดีที่สุด เดียวพูดผิดหูคน จะทำให้ไม่สบายใจอีก”(กรณีศึกษาที่ 5)

“แม่จะไปเที่ยวไป... เจอใครก็ร้องไห้ ขอร้องอย่าให้ทำร้ายลูกสาว... สอนทุกวัน เห็นหน้าก็เริ่มละ อย่าไปเลี้ยงเขานะลูก ทนเอาเดี๋ยวก็ดีแล้ว อย่าไปเลี้ยงเขา เดี๋ยวไปมันก็ไม่จบหรอก....เดี๋ยวเขาไม่ชอบขี้หน้ามา มันไม่ดี...แม่จะรออยู่ ถ้ามีข่าวมว่าเขาทนนทนทนกันถ้าเราไม่ไป ร้องไห้อยู่นั่นแหละ (กรณีศึกษาที่ 7)

กลุ่มนี้จะได้รับการยอมรับจากทางราชการ มักได้รับการเสนอเข้าร่วมกิจกรรมของอำเภอ ในงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้รับสิทธิในการอบรมฝึกอาชีพต่าง ๆ ในการไปร่วมทั้งเต็มใจและไม่เต็มใจ

“นายอำเภอชอบพาไปพูดที่นั่นที่นี้ เวลาที่มีการอบรม ผู้ใหญ่มาที่ก็เรียกเราไปรับที่ เป็นอย่างนี้ตลอด ก็ดี แต่เสียเวลาทำงาน”(กรณีศึกษาที่ 10)

กลุ่มที่ไม่สามารถปรับตัวได้

ในกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ที่มีปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ในรายที่ใช้วิธีการขอรับภักดีแล้วอยู่ในชุมชนไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านการเงินแต่อย่างใด ไม่สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆในหมู่บ้าน หรือการสนับสนุนในด้านอื่นๆ จนเกิดภาวะวิกฤติในชีวิตจนถึงขั้นพยายามฆ่าตัวตายหรือ จนถึงมีอาการทางจิต

“เงินที่เขาให้กู้กันในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะกองทุนหมู่บ้านเอชกองทุนสังฆะออมทรัพย์เอช... อ้าวว่าอำเภอเขามีข้อบังคับไม่ให้กู้... ว่าเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด... กู้วนไปวนมาจนไม่มีใครให้กู้... ธนาการเขาแจ้งว่าจะยึดบ้าน... มันน้อยอกน้อยใจ จนคิดอะไรไม่ออก คิดว่าตายไปเสียก็คงจะไม่ได้รับรู้ความทุกข์ที่มันมีอยู่... ได้เขียนจดหมายลาตายไว้ จำนวน 2 ฉบับ ถึงลูกหลาน 1 ฉบับ และสั่งเสียจัดการงานศพอีก 1 ฉบับ... มันแน่นหน้าอก มีดไปทุกด้าน กลัวก็กลัว อายก็อาย เสียใจก็เสียใจ คิดอะไรไม่ออกนอกจากตายไปให้พ้นๆ...(กรณีศึกษาที่ 2)

4.5 ความคิดเห็นต่อการดำเนินการของรัฐ

ความคิดเห็นต่อนโยบายของรัฐมีคนที่มีความคิดเห็นในทางที่ดีต่อการดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ แต่พบว่าส่วนใหญ่จะย่ำถึงไม่ได้มีการดำเนินการกับกลุ่มที่เคยค้าและเสพที่อยู่ในชุมชน แต่ไม่รายงานตัวอย่างจริงจัง มีเจ้าหน้าที่บางรายกลับกลั้วอีก และการจัดการในชุมชนที่ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำจัดการมีปัญหาจากความไม่รู้แนวทางปฏิบัติ หรือตัวเองหรือญาติพี่น้องเกี่ยวข้องกัน ยาเสพติด และวิตกกังวลในกลุ่มที่ไม่เข้ารายงานตัวทั้งหลายได้ เสนอตัวเองเข้าไปทำงานให้ชุมชน เพื่อจะได้รับความเกรงใจจากกลุ่มผู้นำชุมชน

“มันรู้จะตาย...คนที่ส่งชื่อคนอื่นได้ ก็เป็นหนูผู้นำ ... เห็นมันพากันไปสมัครเป็นกรรมการกองทุน เป็นกรรมการหมู่บ้าน เป็นประชาคม เป็นกลุ่มพลังแผ่นดิน เวลาเสนออะไรกันทีก็จะเกรงใจพวกนี้ด้วย...ว่าจะแก้ได้ถ้าเอจริง กับพวกที่เป็นนายทุน มันค้าใหญ่เท่าไร มันยิ่งยาก...คนที่มันเคยมีเงินใช้สบายๆ พอมาลำบากมันก็อดคิดไม่ได้ อยากจะไปเอาอีก เป็นอย่างนี้ทุกคนแหละ” (กรณีศึกษาที่ 1)

“มันก็ดี ทุกวันนี้คนเสพยา ก็มีเหลือน้อย คนที่ขายยา ก็ไปทำอย่างอื่น ๆ กันหมด.....แต่ทางราชการเขาไม่เข้าใจคนบ้านเรา บ้านเราคนที่เขาดำรงยังไม่กล้าจับญาติตัวเองเลย อย่าหวังกับผู้ใหญ่ว่านั่นเป็นคนที่เขามั่นใจในหมู่บ้านหนักกว่าอีก อย่างผู้ใหญ่ว่านั่นน้องชายเสพยา ใครก็ไม่กล้าทำอะไร ผู้ใหญ่บ้านเองก็ไม่รู้จะทำอย่างไร... พวกที่เขาปกป้องกันไว้เนี่ยแหละที่ไปเสพไปค้าอีก...ป้าว่าหลวงเขาไม่ดูแลคนที่ทำผิด พวกนี้ รังแกแล้วรังแกอีก... คนที่หลบก็ไม่เห็นไปทำอะไร คราวหน้าถ้ามีอย่างนี้อีกครั้ง ป้าคิดว่าคนจะพากันหลบหมด คอยดูนะ...ยาเสพติดจะกลับมาระบาดอีกเพราะพวกที่เขากันไว้เนี่ยแหละ (กรณีศึกษาที่ 2)

“เป็นเรื่องที่ดี...แต่ในหมู่บ้านยังทำกันไม่จริงจัง... ผู้นำในชุมชน ญาติของตนเองเกี่ยวข้อง กับยาเสพติด...ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎต่างๆก็ทำอะไรไม่ได้... ทำได้ชั่วกระยะหนึ่งก็ต้องเลิก”(กรณีศึกษาที่ 3)

“มันเป็นเรื่องที่เราเห็นแล้วเศร้า เอ็นดูคนที่เขาขอมแล้ว ก็จะเรียกจะตามอยู่นั้นแหละ ที่พวกที่ไม่ยอมไม่มา ไม่เคยเห็นไปทำอะไร คนที่ทำตามก็ค่อยๆ หดกำลังใจ...มันเปรียบเทียบกัน คนทำก็ถูกบังคับให้ทำนั่นทำนี่ ประจําไม่จบ คนที่ไม่ทำไม่มีใครกล้าทำอะไร กลัวมันอีก...เคยถามว่าทำไมไม่ไปตามพวกที่ไม่เคยมาบ้าง หมอที่มาตามบอกว่าหมอยังมีลูกมีสามียังไม่อยากตาย...บาง

เรื่อง ทางอำเภอก็ไม่ได้เข้าใจ ใจของคนที่มารายงานตัวคนที่อยากจะเลิกจริงๆนะ...ทุกครั้งที่อบรม เห็นเขามาสอนเรื่องยานั้นแหละ พวกนี้ไม่ต้องสอนเลย อย่างว่าเมายังไงคนสอนยังไม่เคยดูเลย ข่ายยังงั้นไม่ให้โดนจับมันยังทำได้ เรื่องอื่นไม่ต้องพูด บางทีสอนก็ว่าไปเรื่อยไปเที้อย จ้าไปห้ามาอยู่นั้นแหละรำคาญ แต่ก็ต้องทน ...คนที่ไปอบรม ลองไปดูเถอะ ไปแตกเบอร์โทร ตามรถคยข ถามแหล่งซื้อขายกัน มันไม่ได้ผลหรอก ยิ่งอบรมมากยิ่งทำให้พวกนี้รู้จักหาขายได้เก่งขึ้น” (กรณีศึกษาที่ 4)

“ก็ไม่รู้ว่านะว่ารัฐบาลทำอะไรบ้างกับเรื่องยาเสพติด แต่รู้ดีจากชาวบ้านชอบใจกัน มีแต่คนที่เสพยาที่เดือดร้อน แต่ก็ยังคิดที่เขาไม่ยิงทิ้ง” (กรณีศึกษาที่ 5)

“เขามาเสกกัน ว่าคนดีไปประชุมประชาคมที่บ้านน้องเขา มีชักขาวสามสิบ คนอะกำจ้อดี เขาขึ้นเส้นไว้ก็บ่าใจ ดีเป็นฮ้องมา” (ชาวบ้านเขาพูดคุยกันว่า คนที่ไปทำประชาคมในหมู่บ้านมีไม่กี่คน และชื่อที่ทำบัญชีไว้ก็ไม่ตรงกับที่เรียกให้ไปรายงานตัว)...“เป็นก่อบะได้ฮู้ถึงหมู่ดีบะมาลอ ละ ก่อบะหันเขียะไคซก้อย่าง” (ไม่มีการพูดถึงคนค้าคนเสพที่ไม่ได้ไปรายงานตัว และไม่ได้ทำอะไรกับกลุ่มนี้ซก้อย่าง)(กรณีศึกษาที่ 6)

“มันไม่มีทางแก้ไขปัญหาคูได้หรอก ...เมื่อก่อนข่าวตำรวจจะมาจับมันยังรู้ก่อนเลย ...แสดงว่ามันต้องรู้จักกัน... ไม่เห็นพวกใหญ่มันโดนจับเลย...กลับมาอยู่ดีกินดี เราอีกต่างหากที่ต้องหนี หัวซุกหัวซุน...มันไม่มีใครจริงใจ มีแต่คนเอาเงิน (กรณีศึกษาที่ 7)

“ไม่จริงใจหรอก คนที่รายงานตัว มีปัญหาอะไรก็ไม่มีการช่วย ไม่มีเงินก็กู้เงินกองทุนหมู่บ้านไม่ได้” (กรณีศึกษาที่ 8)

“ยายก็ว่าไม่ดีที่มีชื่อของยายกับหลาน...ตอนหลังมา...ยายก็พอใจที่ทัวให้หลานสาวเลิกยาได้ เป็นคนดีและดูแลยาย สบายใจขึ้น มีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลมาดูแลที่บ้านในระหว่างที่ไม่สบาย(กรณีศึกษาที่ 9)

“ที่รัฐบาลให้ผู้เสพ ผู้ค้า ไปรายงานตัว เป็นเรื่องดีเพราะคนที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะได้ว่ามีใครบ้าง...บ้านไหนถ้าผู้นำไม่เข้มแข็งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะมีปัญหา... คนเชื้อฟ้ง ..คนที่ค้ายาบ้า เล็กๆน้อยๆ จะไม่มีพวกให้ทำขโมยในชุมชน...แต่ถ้าผู้ใหญ่บ้าน มีญาติพี่น้องคิดขยา มันก็แก้ปัญหายาก” (กรณีศึกษาที่ 10)